

Apocalipsis Jesucristo Juanta rikachishankuna

Jesucristupa apustulnin Juanmi kay Apocalipsis libruta iskribiran. Chaynu iskribinanpaq katinmi Tayta Dyus uk angelta kaçhamutin, Juanta rikachiran kay pachapi, syilupi ima pasayanqa nir. Chay rikachishankunatami Juanqa iskribiran nuqanchikkuna imanü qischakarpis wanunakaman Jesucristupi kriyishanchiknulla shachinaku-nallapapaq.

Kay libruta liyirmi intrakayanchik Jesucristo qashan shamuyanqa nir. Chaynullami intrakayanchik tukuy runakuna wanushanmanta kawsamutin Jesucristo rikar yaçhayanqa nir. Chaynullami paypi kriyiqkunapis tukuy tyimpu paywan pulla kawsayashunllapa nir intrakanchikpis.

Manaraq kay Apocalipsis libruta iskribirmi Juanqa “San Juan” libruta iskribiran. Chay “San Juan” libruta liyirmi intrakayanchik kay pachapi Jesucristo karqa imanü kawsaran nir. Chaynullami Juanqa kimsa kartakunata iskribiran. Tukuy chay iskribishan librukunataqami tarinchik Mushuq Testamentupi.

Juanmi iskribiran Jesucristo rikachishankunata

¹ Taytanchikllapa Dyusqami jwisyu diya çhamunanpaqna katinga imakunami pasayanqa

nirqa Jesucristutaraq intrachiran. Chayna Jesucristuqa sirbiqninkunata intrachinanpaq. Piru Amitunchikqami, uk angelninta kaçhamutin sirbiqnin Juantaqa allita intrachiran. ² Chaymi Tayta Dyus, Jesucristuta intrachishantaqa Juanqa intrakashanrayku tukuy rikashanta, uyapashantaqa karanta rimayan.

³ Chaymi mayqanpis Dyusmanta kaq kay rimayta liyir manaqa uyakur tukuy shunqunwan kasuqkunaqa kusa shumaqmi kanqallapa. Chaqa Tayta Dyus tukuy ima pasananpaq nishanqami shipchamunna kumplikananpaqqa.

Juanmi syiti pwiblupi kriyiqkuna tanta-kayashanllapaman iskribin

⁴ Nuqa Juanmi, prubinsya Asiapi syiti pwiblupi kriyiqkuna kankillapa chayman iskribimuni. Chaymi kusalata Taytanchik Dyusman mañakuni pay yanapar kusala shumaqta ima kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa. Chaynullami mañakunipis Tayta Dyus tar mantakunan naypanpi syiti Ispiritukuna * kaqpis kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. ⁵ Jesucristumanpismi mañakuni kusa shumaqta yanapar kawsachishunanllapapaq. Chaqa paymi allita Taytan Dyuspaqqa intrachimanchikllapa. Paymi puntata kawsamuran. Chaynulla paymi mantan tukuy

* **1:4** Tayta Dyuspa naypanpi syiti Ispiritukuna nirqami intrachimanchipis Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyun nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa Zacarias 4.2-10; Isaias 11.2.

kay pachapi mantakuqkunamatapis. Chaqa Jesucristuqami munamashanchikllaparayku yawarninta iChar uchanchikkunamantaqa washamashanchikllapa. ⁶ Chaynu tukuyta washarmi uklapaq yupayna tikrar, kusa mantakuq imana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaynullami akramashanchikllapapis uk kura yupay kar, Jesucristupa Taytan Dyuslatana sirbinallapapaq. ¡Chaymi ashwan Jesucristuqa tukuy tyimpupaq mantakun nir ima alabashunllapa! ¡Chaynumi kanqa!

⁷ ¡Jesucristumi puktay rurilata shamunqa!

Tukuymi rikanqallapa,

wanutin tukshir uChkuran chaykunamatapis.

Tukuy pachamanta runakunapis rikanqa.

Kusatami llakir paypaq waqanqallapa.

¡Ari chaynumi kanqa!

⁸ “Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay punta chay, tukukanan chay kani”. Chaynumi nin Amitunchik kusa puytiq Tayta Dyusqa. Chaqa paymi unaymanta karanllana. Chaynulla kananpis kanlla. Chaymi maydiyapis shamunqa.

Juanmi kusala puytiq Jesucristuta rikaran

⁹ Nuqa Juanmi, Jesucristupi kriyishayrayku kriyiq masikllapa kani. Chaynu karmi qamkuna yupay kusalata qischakar imamapis shachinakuni. Chaqa nuqapismi Tayta Dyus mantakuyashanwanna kani. Chaymi Tayta Dyuspa rimaqnin kar, Jesucristupaq yaChachikushayrayku, aypar apamaranllapa chay

mar yaku çhaypipi uk pacha Patmos shutiq karan chayman. ¹⁰ Piru Amitunchikta alabanapaq diyapi Tayta Dyusman mañakutiyqami, Santu Ispiritu kusala shumaq imakunata rikapakuchimaran, uyapakuchimaran ima. Chaymi ikiymanta uyaparay uk kusa jwirti rimayta. Chay rimaymi trumpita kusa jwirtita waqaq yupay karan. ¹¹ Chaymi nimayaran: “[Nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega kani. Chaynullami chay Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani.] Uk librupi iskribiy kay rikashaykita. Chaymanta kaçhanki prubinsya Asiapi syiti pwiblukunapi kriyiqkuna kan chayman. Chay kriyiqkuna kan chay pwiblukunaqami kaykuna: Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia, Laodicea ima”.

¹² Ikimanmi tikrakaray rikanaypaq mayqanshi willamayaran nir. Piru ashwan rikaray urumanta rurakasha syiti bilirukunata. ¹³ Chay syiti bilirukunapa çhaypinpimi rikaray uk runa yupay rikçhaqta. Mudananqami çhakinkaman çhayaran. Urumanta rurakasha waçhkutami qasqunkaman waçhkakusha karan. ¹⁴ Aqchanqami imanutaq yuraq utku chaynulla puktaymapis kusala yuraq chaynu karan. Nawinkuna-shuypaqa, nina miraqa yupay karan. ¹⁵ Çhakinkunaqami urnupi brunsi rupachir kamkachikasha yupay kusalata llipyarayan. Rimanana-shuypaqa, kusala jwirti karan imanutaq riyumaqa kusala achka karqa lanyan chaynu. ¹⁶ Nataq allilaw makinpi-shuypaqa, syiti qullarkunata charikusha karan. Shiminmanta-

shuypaqa yarqamuyaran uk ispada kadalawunman kusa filuyjun. Qaqllanqami imanutaq rupaymaqa kusalata llipyaramun chaynu karan.

¹⁷ Chaynuta rikarqami nuqaqa wanusha yupay çhakinman rataray. Piru payqa allilaw makinta nuqapa anayman çhurar nimiran:

“Ama manchakuychu. Nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. ¹⁸ Nuqami kawsani. Wanushami karay. Piru kananqami tukuy tyimpupaqa kawsani. [Chaynumi kanqa]. Nuqami llabita purichini chay wanuypata, chaynulla chay wanushakuna maymançhi riyani † chayman riqkunapaq ima.

¹⁹ “Rikashaykitami iskribinki, kanan imakuna pasayan chayta, chaynulla maydiyapis pasayanqa chaymatapis. ²⁰ Piru kananqami intrachishayki chay syiti qullarkunata allilaw makiypi charikushaypaq, chaynulla chay urumanta syiti bilirukunapaqpis: Chay syiti qullarkunaqami intrachimançhik chay syiti pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelkunapaq. Nataq chay syiti bilirukunashuypaqa intrachimançhik chay syiti pwiblupi kriyiqkunalapaq.

2

Éfeso pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

---

† **1:18** Kay wanushakuna maymançhi riyani nirqami intrachimançhik Jesucristupi tukuy kriyiqkunaqami riyança paywan nir. Nataq chay mana kriyiqkuna-shuypaqa riyança uk lugarman chaypina qisçhakar ima yarakuskinanllapapaq maydiya Amintunchik infyirnuman rinanpaq ninankaman, nir.

¹ “Chay Éfeso pwiblupi kriyiqkunata rikaq an-gelmanmi kayta iskribiy:

Chay syiti qullarkunata allilaw makinpi charikusha chay, chaynulla chay syiti bilirukunapa çhaypinpi puriq chayqami kaynu nin:

² Nuqami, qamkuna Efesupi kriy-iqkunapaqqa yaçhani tukuy imata ru-rayashaykillapapaqpis. Riqsishunillapapismi kusata qischakar imamapis shachinakur yaçhachikuyashaykillapapaq. Chaynullami yaçhanipis, chay mana allinta ruraqkunawanqa mana pulla kayta puytinkillapachu nir. Chaynullami yaçhanipis chay apustul kani niqkunatapis allita rikar yaçhatkillapaqa mana chiqap apustulkunachu kasha nir. Chaymi ashwan qamkunaqa yaçhashaykillapana kusala llullakunami kasha paykunaqa nir. ³ Maydiyapismi nuqalapi kunfyakashaykillapa. Chaymi nuqarayku kusata qischakashaykil-lapa, mana shaykurlamapischu.

⁴ Piru kananqami nishaykillapapis mana allinta tukuyashaykillapapaqna: Chaqa kananqami qamkunaqa imanutaq puntallamataqa nuqapaq kusalata llakiq kankillapa manana chaynunachu kankillapa nir. ⁵ Chaymi allita yarpur, imapi uchakusha kani nir, Dyusman qashan tikrakar imanutaq punta kashaykillapanullana rurayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami nuqa shamur kastigashur chay biliru kaqkuna-matapis ashuchishaq qamkunamantaqa.

6 Piru chay Nicolaíta runakuna * mana allinta yaĉhachikuyashanta nuqa yupaylla ĉhiqniyashaykillapami kusa allinta yarpuchiman.

7 ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi shachinakur binsikuq chaytaqa, tukuy tyimpupaq bidanchikta qumanchik chay qirupa puquyninta qarashaq. Chaqa chay qiruqami Dyuspa shumaq luryanpi kan.

Esmirna pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

8 “Chay Esmirna pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Punta Kaq chay, chaynulla Tukukanan Kaq chay, wanur qashan kawsamusha chayqami kaynu nin:

9 Nuqami, qamkuna chay Esmirnapi kriyiqkunataqa rigsisshunillapa imanumi qischakankillapa nir. Rigsisshunillapapis mana imayjunchu kankillapa nir. Piru alli yaĉhaymantaqami nuqapaqqa kusa imayjun kankillapa. Yaĉhanipis imanumi qamkunapaq mana allinkunata rimanllapa nir. Chaqa paykunaqami nin: Israel runakuna kashanchikllaparayku Dyuspa kaqninkunana

---

* **2:6** Nicolaíta runakuna nirqami intrachimanchik Nicolás shutiq runa yaĉhachikushanta kasuqkunapaq. Chaqa paykunaqami yarpuqllapa Jesucristupi kriyiq karnaqashi imatapis munashanchiknulla rurar, chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrinda nir ĉhuranllapamatapis mikuyta puytinchik, chaynulla runa kar warmi karmapis ukwan ukwan punuyta puytinchik nir.

kanchikllapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Amami manchakunkillapachu imanü qischakarmapis. Chaqa dyabluqami qamkunamanta wakinllataqa, karsilman ima itanqallapa. Chaynu rurarmi rikashunqallapa allitachush nuqapi kriyinkillapa nir. Chaynumi dyis diyallataqa kusalata qischakankillapa. Piru nuqapi kriyishaykillapanullami, maydiya wanunaykillapakaman shachinakunkillapa. Chaynu katkillapaqami nuqaqa kurunata rigalashurllapa tukuy tyimpu kawsaytana qushaykillapa.

¹¹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaqa kaynumi niran: ‘Chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqami, yanapatiy manana ishkay kutipaq wanurqa qischakanqanachu’ nir.

Pérgamo pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹² “Chay Pérgamo pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Chay ispada kadaladunman kusa filuyjunta purichiqmi, qamkunapaq kaynu nin:

¹³ Nuqami allita yaçhani qamkuna chay Pergamupi kriyiqkunaqa chay maypiçhi dyablu tar mantakun chaypi tayankillapa nir. Piru chaynu karmapismi, nuqapi kriyishaykillapamantaqa mana chiqanchakashaykillapachu. Chaymi nuqapaq chiqap rimaqniy Antipasta chay dyablu

tayashan pachapi wanuchitinllapa rikasha karmapis, mana chiqanchakashaykillapachu nuqamantaqa.

¹⁴ Chaynu karmapismi aykala mana allin imakunata rurashaykillaparayku kusala mana allinta yarpuchimankillapa. Chaqa qamkunamanta wakinnikillapaqashi, chay unay Balaam † mana allin nishankunata kasur kawsankillapa. Chaqa Balaamqami chay mantakuq Balacta animachiran Israel runakunata willatin, yanqa dyuskunaman ufrinda nir animalta çhurashanllapapa aychanta mikur, chaynulla warmi kar, runa karmapis ukwan ukwan punur ima uchakunanllapapaq.

¹⁵ Chaynullami qamkunamanta wakinkunaqa chay Nicolaíta runakuna yaçhachikushanta [çhiqniyashayta] yaçhakusha, mana chiqanchakanayanllapachu.

¹⁶ Chayraykumi allita yarpur tukuy mana allinkunata rurashaykillapataqa dijar qashan Dyusmanna tikrakayllapa. Piru mana chaynu ruratkillapaqami mana tardarchu nuqa qamkunaman shamur, chay ispada shimiymanta llugshimuqllawan maqanakur limpu imanachir tukchishaykillapa.

¹⁷ Chaymi nini: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! Chaymi chay shachinakur tukuy mana allinkunata binsiqkunataqa, qarashaq chay *'maná'* shutiq mikuy mana rikayashanllapata. Chaynullami

---

† **2:14** Balaampaq mas intrakanarqa rikashun Números 25.1-3; 31.8-16.

qushaqpis uk yuraq rumisituta. Chay rumipimi uk mushuq shuti iskribikasha. Chaytaqami mana mayqanpis riqsinchu. Ashwanmi chay mayqanchi aypayanqa chayla riqsinqa.

Tiatira pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁸ “Chay Tiatira pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa Wamran nawinmapis kusala nina miraq yupay chay, chaynulla urnupi rupachir kamakachikasha brunsi kusalata llipyaraq chakiyunqami kaynu nin:

¹⁹ Nuqami, qamkuna chay Tiatirapi kriyiqkunapaqqa allita yaçhani tukuyla rurashaykillapakunataqa. Chaynullami yaçhanipis imanumi nuqata munamar, kusata nuqapi kriyinkillapamapis nir. Chaymi ashwan chay punta rurayashaykillapamantaqa kananqa mana shaykuq kusala shumaqta imatapis rurarna sirbimankillapa nir yaçhanipis.

²⁰ Piru yaçhasha kani chay mana allinta tukushaykillapakunata. Chayshi qamkunaqa, chay warmi Jezabel shutiq ima mana allinta ruratinpis mana imatapis willankillapachu. Chay warmiqami, Dyuspa rimaqnin yupay tukunla. Chaymi ashwan mana allinta yaçhachikur, nuqapi kriyiqkunata llullachinllapa, warmi kar manaqa runa karmapis ukwan ukwan pununanpaq, chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakunaman ufrindapaq animalta

ĉhurashanllapata mikunanllapapaq ima nir.
²¹ Chaymi nuqaqa chay warmitaqa ayka
 diyallataqa dijasha kani, allita kwintata
 qukar Dyuspina kriyinanpaq. Piru payqami
 mana kasumar, chay ukwan ukwan
 punuyashanmatapis mana dijashalamapischu.
²² Chayraykumi chay warmitaqa kastigashaq,
 nanaywan kar mantanllapina usurananpaq.
 Chaynulla chay mayqan runakunapis chay
 warmiwan punuqkunapis, mana uchanta
 dijatinga paykunatapis kusala mana allinta
 rurar qischashaq. ²³ Chaynulla chay warmi
 yaĉhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa
 lisyatiy wanunqallapa. ‡ Chaynu tukuy
 mana allinta ruraqkunata tukchitiymi chay
 tukuyta nuqapi kriyiqkunaqa kwintata qukar
 ninqallapa: ‘Amitunchikqami tukuyta
 yaĉhamanchikllapa imanushunqunchikpi
 yarpuyashanchikllapamatapis’ nir. Chaymi
 tukuy imata yaĉhashuqllapa karmi, allita
 rikashurllapa imanukanaykillapapaqpis
 nishaykillapa.

²⁴ Piru chay Tiatira pwiblullamanta
 wakinkunaqami chay warmi mana allinta
 yaĉhachishutinllapaqa mana kasushaykillapachu.
 Chaynulla dyablupaqa mana yaĉhashaykillapata
 yaĉhachishutinllapapis mana kasur, mana riq-
 sishaykillapalamapischu. Chayraykumi mana
 mas imakunata ruray nishuyllapamatapis

---

‡ **2:23** Chay warmi yaĉhachikushanta kasuqkunatapismi nuqa
 lisyatiy wanunqallapa nirqa intrachimayninchikta puytin,
 wamrankunamapis wanunqa mana allinta rurashanrayku nir.

puytinichu. ²⁵ Ashwanmi nishaykillapa: Chay imanutaq nuqapi kriyishaykillapanullami shachinakuskinkillapa, maydiya nuqa shamunaykaman nir.

²⁶ Chaymi mayqanpis chay tukuy mana allin kaqkunata binsir nuqa munashaylata shachinakur ruraqkunataqa, tukuy pachakunapi mantakunanllapapaqna çhurashaq. ²⁷⁻²⁸ Chaqa imanutaq Taytay Dyusmaqa, nuqa mantakunaypaq çhuramasha, chaynullami mantakunqallapa jyirru baranta charikurlla. Chaymi mayqantapis mana allinta tukuqtaqa manka allpata yupay limpu llampuchanqallapamapis. Chaynullami yanapashaqpis paykunaqa imanutaq achkiyaypimaqa uk atun qullarsitu achkirachikun chaynu kananllapapaq.

²⁹ ¡Chaymi rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa!

3

Sardis pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹ “Chay Sardis pwiblupi kriyiqkunata rikaq an-gelmanmi kayta iskribiy:

Dyuspa syiti Ispiritunkunata * purichiq kaq, chaynulla chay syiti qullarta purichiq kaqqami kaynu nin:

---

* **3:1** Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanichik Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa syiti pudirniyjun nir.

Nuqami, qamkuna chay Sardispi kriyiqkuna imata rurashaykillapatapis yaçhani. Chaynullami yaçhanipis imanumi runakuna kusalata alabashunllapa Jesucristupi kusalata kriyinkillapa nir. Piru nuqapaqqami wanusha yupayna kankillapa. ² Chayraykumi rikçhakuq yupay kusalata shachinakur chay rurayashaykillapataqa kusa allinlatana rurayllapa. Chaqa nuqapa rikayniypi, chaynulla Taytay Dyuspa naypanpiqami imatapis mana karanta rurayashaykillaparayku wanusha yupayna kankillapamapis. ³ Chaymi nishaykillapa: Imataçhi yaçhachishushanllapapi yarpur Taytanchik Dyusmanna qashan tikrakayllapa. Chaqa chay yaçhachishushanllapapi mana yarpur punuq yupaylla katkillapaqami manapis yarpuyatkillapa uk suwakuq yupay qamkunamanqa rikarimushaq.

⁴ Piru chay Sardis pwiblullapimi wakinllaqa manaraq raçhpanta liqwachaq yupayqa mana allinkunata rurashallaparaqchu. Chay paykunami nuqawan maydiyapis purinqallapa yuraq intiruta mudakurna. Chaqa paykunaqami chaynu kananpaq kusala allin. ⁵ Chaymi mayqanpis shachinakur tukuy mana allin kaqkunata binsiqkunaqa yuraq intiruta mudakurna kawsanqallapa. Chaynulla chay maypiçhi tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq librupi shutin iskribikashataqa, manami burrashagnachu. Ashwanmi Taytay Dyuspa naypanpi chaynulla angelninkunapa naypanpimapis kusala allinpaqna riqsishaq

paykunataqa.

⁶ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Filadelfia pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

⁷ “Chay Filadelfia pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Mana uchayjun kar, tukuyta chiqap kaqlata rimaq, chaynulla unay gubyirnu Davidpa aylunmanta kar Dyuspa mantakuyninpa llabinta purichir, mayqanmi yaykunqa chaynulla mana yaykunqachu niqqami, kaynu nin:

⁸ Qamkuna Filadelfiapi kriyiqkuna tukuy allinlata rurashaykillapatami yaçhani. Chaymi naypaykillapaman chapakur rikayllapa. Chay naypaykillapapimi uk punkuta kiçhalla rikankillapa. Chaytaqami chaynu kiçhalla kananpaqqa, nuqa chaynu nisha kani. Chaymi chay kiçhalla kaqtaqa mana mayqanpis kirpayta puytinqachu. Piru qamkuna-shuyapaqami, mana jwirsayjun karmapis nuqamantaqa mana pingakurlamapischu, nishushayllapalatana kasur kawsashaykillapa.

⁹ Chaymi chay dyablu nishankunata kasur, pay munashanta ruraqkunataqa, nuqa nitiy kusalata rispitar naypaykillapapi qunquringallapa. Chaynuqami paykunaqa yaçhanqallapa qamkunapaqqa imanumi kusalata llakipashushallapa kani nir. Chaqa chay runakunaqami kusalata llullakur ninllapa: Israel runakuna karmi Dyuspa

kaqninkuna kanillapa nir. Piru chiqaptaqami dyablupa kaqninkuna paykunaqa.

¹⁰ Nataq qamkuna-shuypaqami nuqapi kriyishaykillapanulla kusalata shachinakushaykillapa, michka qischakarmapis. Chayraykumi kay pachapi kusala qischakaykuna kanqa chaymanmatapis washashaykillapa. Chaqa chay qischakaykunaqami chaynuqa kanqa rikar yaçhanaypaq mayqankunashi allita nuqapi kriyinllapa nir.

¹¹ Chaymi nishaykillapa: Shamunaypaq diyaqami shipchana. Chayraykumi imata rurarpis karanlata nuqa munashaynula ruraskinllapa. Chaynuqami chay kurunataqa karantana aypankillapa, mana mayqanpis kitashutinllapanachu. ¹² Chaqa mayqanpis chay mana allin kaqta binsiqtaqami, Taytay Dyuspa pullan tukuy tyimpupaq kananpaqna nishaq. Chaymi paykunataqa Dyusta adurananllapa wasi ruripina kolumnata yupay çhurashaq. Chaynuqami paykunaqa manana maydiyapis lluqshimunqallapanachu. Chaymi chaypina Dyusniypa shutinta, unaq syilumanta shamuq mushuq pwiblu Jerusalenpa shutinta, chaynulla nuqapa mushuq shutiyta ima iskribishaq.

¹³ Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriyiqkunata willashantaqa! nir.

Laodicea pwiblupi kriyiqkunaman iskribin

¹⁴ “Chay Laodicea pwiblupi kriyiqkunata rikaq angelmanmi kayta iskribiy:

Tayta Dyus tukuy imata nishanta kumpliç, karanlata rimaç, allita Dyuspaç intrachikuç, Dyus nitin tukuy rikayashanllapata rurasha chayqa kaynu nin:

¹⁵ Nuçami, çamkuna çay Laodiceapi kriyiqkunapaç yaçhani tukuyula imata rurashaykillapatapis. Çaynullami yaçhanipis çamkunaçami mana çasaç, mana quñuq imapischu kankillapa nir. ¡Içaraç quñuq karpis quñuqllamana kankimanllapa! ¡Çaynulla çasaç karpis, çasaçllamana kankimanllapapis!

¹⁶ Piru çamkunaça manami munankillapachu tukuy shunquykillapawan nuçata kasumaytaça. Çaynu karmi tibyu yaku yupay kashaykillaparayku, mana pullakushuyllapata munanichu. Çaymi mana çasaç çaynulla mana quñuq kashaykillaparayku ashwan kusalata millanar gumitashaykillapa.

¹⁷ Çaça çamkunaçami ninkillapa kusa imayjunshi kankillapa nir. Ninkillapapismi tukuy imapis munashaykillapanulla kan nir. Çaynulla manashi imaykillapapis faltashunllapachu. Piru manachu kwintata qukanillapa çamkunaça millanaypaç, pinçaypaç, mana imayjun, syigu, liri ima kankillapa nirça.

¹⁸ Çaymi nishaykillapa: Yança imakunapaç yarpunaykillapamantaça, nuçapi kriyir michka qischakar imapis shachinakur, rantiq yupay aypayllapa çiqap kaç uru, ninapi rupaç kamakashata. Çaynullami aypayllapapis kusala shumaç yuraç raçhpata. Çayna çaywan mudakur manana lirilla yupay pinçaypaçta

purinaykillapapaq. Aypankillapapismi uk rimidyuta, chaywan rimidyakar allita rikakur imana purinaykillapapaq.

¹⁹ Chaymi nuqaqa mayqantapis chay munashay wamraykunataqa nanaq nanaq imatapis karanta willar kastigani. Chayraykumi ashwan tukuy chay uchakushaykikunata dijarna, Dyus munashanta ruranaykillapapaqna tikrakayllapa. ²⁰ Chaqa allita intrakayllapa: Nuqami punkuykillapamanta qayakuq yupay willashuyanillapa. Chaymi mayqanpis uya maqqa punkunta kiçhaq yupay samachimanqa paypa shunqunpina samanaypaq. Chaynu samachimatinqami paywanqa pulla mikuq yupayna tukuy tyimpupaq paywan kashaq.

²¹ Chaymi tukuy mana allin kaqkunata shachinakur binsiqkunaqa nuqawan pulla mantakuyniypina mantakunqallapa. Chaqa imanutaq nuqamaqa tukuy mana allin kaqkunata binsishayrayku Taytay Dyuswan pullana mantakunanpi mantakuni chaynulla.

²² Chaymi nishaykillapa: ¡Rinriyjun kaqkunaqa uyakunqallapa, Santu Ispiritu tukuy kriy-iqkunata willashantaqa! nir”.

4

Sylupimi Dyusta aduranllapa

¹ Chaymantaqami nuqaqa unaq syluman chapakurqa, rikaray uk punku kiçhallata. Chaymi chay punta rimaypi uk trumpita waqaqta yupay uyapashayta qashan uyaparay kaynu nimaqta:

“Iqamuy kayman. Chaymantami rikachishayki tukuy ima pasanapaq chaykunamatapis” nir.

² Chaynu nir willamatinmi Santu Ispirituqa chay kutilla kusa shumaq imakunata rikapakuchimaran. Chaymi chay kutilla, syilupi rikaraypis uk mantakunanllapa lugarta. Chaypimi uk tasha mantakuyaq. ³ Piru chay mantakuna samanapi taqqami, kusala shumaq llipyala rumi jaspi, chaynulla chay rumi kurnalina yupay qaqlayjun karan. Nataq chay tayashan ridurninpi-shuypaqami, inap shayaran chay ismiralda rumisitu yupay kusa llipyala. ⁴ Chaynullami chay ridurninpiqa, rikaraypis binti-kwatu (24) samanakunata. Chaykunapiqami chay binti-kwatu rukukuna taqta rikaray. Paykunaqami kusala yuraq intiru raçhpayjun, chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha samayaranllapa. ⁵ Chay mantakunan tayashanmantaqami rilampayaran, kusalata kunya lanyayaran ima. Nataq naypanpi-shuypaqami, syiti bilakuna kusalata ratakuyaran. Chay bilakunaqami, Dyuspa syiti Ispiritunkuna * karan. ⁶ Chay mantakunan tayashanpa naypanpiqa mar yakuchu imaçhi karan, kristal yupay kusala chuyita.

Nataq chay samanapa yatalan ridurninpiqami, kwatu kawsaqkuna karanllapa. Paykunaqami tukuy intirunta nawiyjun karanllapa, nawpan-lawta ikilawta ima. ⁷ Piru chay kawsaqkunamanta ukqami uk liyun yupay karan. Nataq chay

---

* **4:5** Dyuspa syiti Ispiritunkuna nirqami intrachimanchik Dyuspa Ispiritun syiti pudirniyun nir.

ikillan chay-shuypaqa uk turu yupay karan. Uk-shuypaqa runa yupay qaqllayjun karan. Nataq chay kwatru kaq chay-shuypaqa atun kuchak pari q yupay karan. ⁸ Chaymi chay kwatru kawsaqkunaqa, tukuynin saysi alayjunlla karanllapa. Piru chay alankunaqami tukuy intirunta nawiyjunlla karanllapa, analawta rurilawta ima. Piru tukuyninmi unaqpis tutapis mana shaykuq kaynu niyaranllapa:

“Kusala allin, kusala allin,
kusala allinmi
mana uchayjun Amitunchikllapa
Tayta Dyus tukuy imata puytiqqa.
Chaqa paymi unaymanta karanllana.
Chaynulla kananpis kanlla.
Chaymi maydiyapis shamunqa” nir.

⁹⁻¹⁰ Chaymi imuraspis chay kwatru kawsaqkuna chay mantakuna samanapi taq tukuy tyimpu kawsaqta kusala puytiq, chaynulla kusala shumaqmi kanki nir alabachitinga, chay binti-kwatru (24) rukukunaqa naypanpi qunqurir aduraranllapa. Chayna chay kurunankunata umakushanmatapis urqur chay mantakunan samanapa naypanman çhurar kaynu niyaranllapa:

¹¹ “Qammi Amituy, nuqakunapa Dyusniy.
Qammi tukuy tyimpupa q mantakunki.
Qammi kusala puytiq kar,
tukuy imatapis munashaykinulla rurashayki.
Chaymi qam munatki
chay rurashaykikunaqa kananpis kanlla.
Chayraykumi qamqa kusala shumaq kanki
alabakanaykipaqqa” nir.

5

Juanmi syilupi rikaran uk libru pillukashata

¹ Nuqa Juanmi chay rikapakuchimashanpi rikaray, chay shumaq mantakuna samanapi taqqami, allilaw makinpi uk libru pillukashata charikusha taqta. Chay libruqami rurinpi, ananpi ima iskribikasha karan. Piru chay pillukashaqami chaymanta chaymanta allila kirpakasha karan syiti partipi napawan.

² Chaynullami rikaraypis uk kusala puytiq ángel kusa jwirtita kaynu tapukuqta: “¿Mayqantaq puytiyanqa kay napakunawan pigakashata kiçhaytaqa?” nir.

³ Piru manami mayqanpis syilupi, pachapi, chaynulla pacha ruripi kaqkunamapis chayta kiçhar rikananlapaqmapis kaqllapachu.

⁴ Chaynu chay pillukasha libruta kiçhar, rikananlapaqmapis mana mayqanpis kashanraykumi nuqaqa kusalata waqayaray.

⁵ Piru chay kriyiqkunata rikaq rukukunamanta ukqami nimiran: “Ama waqaynachu. Chaqa chay Judapa ayllun liyun yupay, chaynulla gubyirnu Davidmanta kaqqami, * tukuy mana allin kaqtaqa binsishana. Paymi chay pillukar syiti partipi napakasha librutaqa kaçhachir kiçhayta puytinqa” nir.

⁶ Chaymantaqami chay mantakuna samanapa, chaynulla chay kwatru kawsaqqunapa, chay rukukunapa çhaypinpiqa, rikaray uk Uyshita shaqta. Piru chay Uyshitaqami wanur kawsamusha yupay yarpuchimaran.

---

* **5:5** Kaypaq mas intrakanarqa rikashun Isaías 11.1,10; Romanos 15.12.

Syiti kachuyjun, chaynulla syiti nawiyjunmi karan. Chaykunaqami intrachimanchik, Dyuspa syiti Ispiritunkuna tukuyyla pachaman kaçhamushankuna karan nir. ⁷ Chay Uyshitaqami rir, chay libru pillukashata aypamuran chay mantakuna samanapi taqpa allilaw makinmantaqa. ⁸ Chaynu aypatingami, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay binti-kwatru (24) rukukunaqa tukuyynin chay Uyshitapa naypanpi qunquriranllapa. Paykunaqami tukuyynin arpakunata, urumanta rurakasha kupa insinsyuyjunkunata ima charikusha karanllapa. Kay insinsyukunaqami intrachimanchik Dyuspa allinla kaqninkuna mañakushan nir. ⁹ Chaymi paykunaqa mushuq takikunata kaynu nir takiyaranllapa:

“Qamlami chay pillukasha libruta aypar,
napakashanmatapis kiçhayta puytinki.

Chaqa qam wanur yawarnikita içarmi,
Tayta Dyuspaqna rantimashaykillapa
tukuy ayllukunamanta,
ukman rimaykunapi rimaqkunamanta,
tukuy pwiblukunamanta ima.
Chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunat-
apis.

¹⁰ Chaymi chay akrashaykikunataqa uk man-
takuq kananpaq,
chaynulla kurakunapaq yupaymi tikrashayki
Taytanchik Dyusllata sirbinanllapapaq.

Chaymi chay akrashaykikunaqa
tukuyyla pachakunapi mantakuq imana kan-
qallapa”.

11 Chaymanta chapakur-shuypaqami, achka angelkuna rimaqta uyaparay. Chay angelkunaqami chay mantakuna samanapa, chay kwatru kawsaqkunapa, chay rukukunapa ridurninpi karanllapa. Piru paykunaqami kusala manchaypaq achka karanllapa. ¹² Paykunaqami kusa jwiritita rimar kaynu niyaranllapa:

“¡Chay Uyshitatami wanuchiranllapa!

¡Chaymi payqa kusala pudirniyun,

tukuy imata aypananpaq,

kusa yaçhayniyun,

kusa jwirsayjun,

mantakuq ima kananpaq kusala shumaq!

¡Chaynulla kusala alabakasha

imami kanqapis!” nir.

13 Qashanpismi uyaparay, Dyus tukuy rurashankuna syilupi kaqkuna, pachapi kaqkuna, chaynulla pacha ruripi kaqkuna, mar yakupi kaqkuna kaynu niqta:

“¡Chay mantakuna samanapi taqta,

chaynulla chay Uyshitatami, kusata alabaypaq, imata rurashanpaq payji niypaq!

¡Chaynullami payqa kusa mantakuq, kusa shumaq,

kusa puytiq ima kanqa tukuy tyimpupaq!”

nir.

14 Chaynu nitinllapami, chay kwatru kawsaqkunaqa niyaranllapa: “¡Chaynumi kanqa!” nir. Chaymi chay binti-kwatru (24) rukukunaqa † naypanllapapi qunqurir [chay tukuy tyimpu

† 5:14 Binti-kwatru rukukuna nirqami intrachimançhik tukuyta chay Israel pwiblumanta kriyiqkunata rikaqkunapaq. Paykunaqami karan Amitunchik Jesucristupa 12 apustulninkuna, chaynulla Israel runakunapa 12 ayllunkuna ima nir.

kawsaqta] adurayaranllapa.

6

*Librupa syiti partinpa napakashankunatami
kiĉharan*

¹ Chaymanta qashan chapakurqa rikaray iman-
umi chay Uyshitaqa chay librupa syiti napanku-
namanta, punta kaq napakasha kaqta kiĉhaq qal-
lariqta. Chaymantami uyaparay chay kwatru
kawsaĉkunamanta ukqa, kunya yupay kusala
jwirtita kaynu niqta: “¡Shamuy!” * nir. ² Chaymi
chapakurqa rikaray uk yuraq kaballuta. Chay ka-
ballupa anan taqqami, makinpi arkuwan flichata
charikusha karan. Chaymantami quranllapa uk
kurunata. Chaymi kusala puytiqpaqna tikrarak,
riran maypipis tukuy imatapis binsinanpaq.

³ Chaymanta chay Uyshita ishikay kaq
napakashata kiĉhatinqa, chay ishikay kaq
kawsaĉqa kaynu niqta uyaparay: “¡Shamuy!”
nir. ⁴ Chaymi rikayatiy qashan yarqamuran
uk kaballu. Chay kaballuqami chupika intiru
karan. Nataq anan taqta-shuyapaqa kusa
puytiqpaq tikraranllapa. Chayna tukuyla
runakuna shumaqta tayatinllapamapis,
pay ĉhiqninachitinllapa paynin paynin
wanuchinakunanllapapaq. Chaypaqmi kusala
atun ispadata quranllapamapis.

⁵ Chaymanta chay Uyshita kimsa kaq
napakashata kiĉhatinqami, uyaray chay
kawsaĉkunamanta kimsa kaq chayqa, kaynu
niqta: “¡Shamuy!” nir. Chaymi chapakurqa

---

* **6:1** Wakin iskribikashakunapiqami “Shamur rikay” nin.

rikaray uk yana kaballuta. Nataq chay anan taq chayqami makinpi charikusha karan uk balansata. ⁶ Chaymantami chay kwatru kawsaqkunapa chaypinmantaqa uyaray uk rimay kaynu niqta: “Mayqanpis uk diyata trabajashanwanqami uk kilu triguta manaqa kimsa kilu sibadalata rantiyta puytinga. Piru chay asaytiwan, binuta rantinatin-shuypaqa ama willatkichu michkatapis rantinga” nir.

⁷ Chaymanta chay Uyshita kwatru kaq napakashata kiçhatingami, uyaray chay kwatru kaq kawsaqa kaynu niqta: “¡Shamuy!” nir. ⁸ Chaymi chapakurqa rikaray aya rupay yupay uk qarwalla kaballuta. Nataq chay anan taqqami shutiq, “Wanuy”. Chaypa ikintaqami shamuyaq uk. Payqami ayakunapa tanan chay karan. Chaymi chaytaqa pudirta quran, tukuy pachamanta kwarta partin kaqta wanuchinanpaq guerrakunawan, mallaqwan, qishaywan, chaynulla kay pachapi kaq kusala manchaypaq animalkunawan ima.

⁹ Chaymanta chay Uyshita sinku kaq napakashata kiçhatingami, altarpa çhakinpi rikaray Dyuspa shumaq rimayninta parlakur shumaqta kawsashanrayku wanushakunapa almankunata. ¹⁰ Chaymi paykunaqa, kusala jwirtita kaynu niyanllapa: “Kusala puytiq, kusa allin, imatapis karanta ruraq Taytayllapa Dyus, çmaydiyataq rikar yaçhayanki kanqa tukuyta chay runakuna imata rurashankunataqa? çMaydiyataq paykunatapis wanuchiyanki kanqa wanuchimashanllaparaykuqa?” nir ¹¹ Chaynu nitinllapami yuraq raçhpakunata quranllapa.

Chaynullami willaranllapapis, samaskiyllaparaq uk tyimpullataqa, Jesucristupaq qamkuna yupaylla uknikikuna yaçhachikuqkunata wanuchinanllapakaman nir.

¹² Chaymanta chay Uyshita saysi kaq napakashata kiçhatinqa, chapakur rikaray kusala saqrata pacha kuyuqta. Chaymi rupaymapis yana intirupaq tikrakan, imanutaq wanutinllapa lutu raçhpata yakakunllapa chaynu. Nataq killa-shuypaqa, chupika intirupaq tikrakan, yawar yupaylla.

¹³ Chaynulla qullarkuna-shuypaqa syilumanta ratamuran pachaman, imanutaq kusala jwirti wayra shamutinmaqa llullu iguskunamapis ratamun chaynu. ¹⁴ Chaymi syilumapis chinqaran uk papil pillukaq yupay. Chaynullami mar yaku çhaypipi pacha kaqkuna, chaynulla tukuyla sirkakuna imamapis, chay kashanmantaqa uklawman ashuranllapa.

¹⁵ Tukuy pachapi mantakuqkunaqami, sirkakunapa qichqankunapi, maçhaykunapi ima pakakuranllapa. Paykunaqami tantakar kusa puytiqkunawan, suldadukunapa mantagninkunawan, kusa nisha runakunawan, kusa imayjun kaqkunawan, sirbikuqkunawan, mana sirbikuqkunawan ima pakakuranllapa.

¹⁶ Chaymi chay sirkakunata, qaqakunata imaqa niyaqllapa: “¡Anayllapaman ratamur pakamayllapa chay mantakuna samanapi taqpa naypanmanta, chaynulla chay Uyshita piñakushanmanta ima! ¹⁷ Chaqa paykuna kastigakunanpaq diyaqami çhamushana. ¿Mayqannari shachinakuyta puytinga paypa kastigunmantaqa?” nir.

7

Israelmanta kriyiqkunatami uk ángel siyaran

¹ Tukuy chaykunata rikashana kargami, rikapakuyniypiqqa qashan rikaray, kwatru angelkuna, nortilawpi, surlawpi, estilawpi, oestilawpi shaqta. Paykunaqami wayrata arkayaranllapa pachaman, mar yakuman, chaynulla qirukunamanpis ama pukakamunanpaq. ² Chaynullami rikaraypis uk ángel rupay iqamunanlawmanta shamuqta. Chay angelqami chiqap kawsaq Dyuspa siyunta charikusha karan. Nataq chay kwatru angelkuna-shuypaqami pudirta ayparanllapa pachata, mar yakuta ima mana allinkunata rurananllapapaq. Chaymi chay ángel siyuta charikusha shamuqqa, kusala jwirtita qayakur chay wakin angelkunataqa kaynu niran: ³ “Amaraqmi pachata, mar yakuta, qirukunatapis mana allinkunataqa rurankillaparaqchu. Chaqa manaraqmi Dyusninchikpa sirbiqninkunapa urkunpi siyuta çhuranillaparaqchu” nir.

⁴ Chaymanta-shuypaqami uyaparay: Tukuyla Israel ayllukunamanta siyakasha kaqkunaqa 144,000 karanllapa nir. Kaynumi karanllapa:

⁵ Judapa ayllunmanta

12,000,

Rubenpa ayllunmanta

12,000,

Gadpa ayllunmanta

12,000,

⁶ Aserpa ayllunmanta

12,000,

Neftalipa ayllunmanta

12,000,
 Manasespa ayllunmanta
 12,000,
⁷ Simeonpa ayllunmanta
 12,000,
 Levipa ayllunmanta
 12,000,
 Isacarpa ayllunmanta
 12,000,
⁸ Zabulonpa ayllunmanta
 12,000,
 Josipa ayllunmanta
 12,000,
 Benjaminpa ayllunmantapis
 12,000 ima.

Kusala achka yuraq intiru raçhpayjunkuna

⁹ Chaymanta chapakurqami rikaray, mana yu-
 paymatapis puytiypaq kusala manchaypaq achka
 runakunata. Paykunaqami uklaw nasyunkuna-
 manta, ukman ayllukunamanta, ukman rimaypi
 rimaqkunamanta, tukuy pwiblukunamanta ima
 karanllapa. Paykunaqami shayaranllapa chay
 mantakuna samanapa naypanpi, chay Uyshi-
 tapa naypanpi ima. Tukuyninmi yuraq intiru
 raçhpayjun, chaynulla chay ramus shutiq qirupa
 rapranta charikushalla karanllapa. ¹⁰ Chaymi
 kusala jwirtita kaynu niyaranllapa:

“¡Taytanchikllapa Dyus
 mantakunan samanapi taq,
 chaynulla chay Uyshitami
 washamashanchikllapana!” nir.

11 Piru chay angelkunaqami tukuynin chay mantakuna samanapa ridurninpi, chay rukukunapa, chaynulla chay kwatru kawsaqkunapa ridurninpi shayaranllapa. Chaymantaqami tukuyninllapa chay mantakuna samanapa naypanpi qunquriranllapa, umanllapamatapis pachaman êhachinanllapakaman. Chaynumi Dyustaqa aduraranllapa, ¹² kaynu nir:

“¡Chaynumi kanqa!

Dyusninchikqami tukuy tyimpu
alabakasha kanqa.

Chaqa payqami kusa shumaq,

mantakuq,

kusa yaêchaq, payji nikasha,

kusa riqsikasha,

chaynulla kusala puytiq, jwirsayjun ima.

¡Chaynumi kanqa!”

13 Chaymantami chay rukukunamanta ukqa tapumaran: “¿Mayqankunataq kay yuraq intiru raêhpayjunkunaqa? ¿Maymantataq shamushallapa kanqa?” nir.

14 “Qammi yaêhayanki Taytituy” niray. Payqami nimiran:

“Kaykunaqami kay pachapi michka kusala manchaypaq qischakaykuna katinmapis kriyishannulla shachinakur pasaran chaykuna. Paykunaqami raêhpanllapataqa, Uyshitapa yawarninwan paqar yuraqchashallapa.

¹⁵ Chayraykumi,

Tayta Dyus tar mantakunan naypanpiqa shayanllapa.

Chaqa paykunaqami unaqpis, tutapis

Dyusta adurananllapa wasipi paytaqa sirbinllapa.

Nataq chay mantakuna samanapi taqqa,
maydiyapis pullanllapa kar
tukuy imamantapis washan paykunataqa.

¹⁶ Chaymi paykunaqa manana qischakanqallapanachu
mallaqpaq, yakupaqmapis.

Chaynulla manami rupaylamapis
chasyanqallapanachu.

Kalurmapismi manana qillakachinchanachu.

¹⁷ Chaqa Uyshita, chay mantakuna samanapa
chaypinpi kaqqami,
uyshitakunata yupay michinqa.

Chaymi mayta ritinllapapis paykunapa pullan
kar,
apar chay chuyala yakitu tukuy tyimpu
kawsachikuqta upyachinqa.

Chaynuqami Dyus yanapatin,
manana maydiyapis waqanqallapalamapis-
chu”.

8

*Syiti napakashata chaynulla urumanta
rurakasha insinsyuru*

¹ Chaymanta chay Uyshita chay syiti
kaq napakashata kiçhatinqa, midya urata
yupay syilupiqa tukuy uyarala kidaranllapa.

² Chaymantaqami, rikaray syiti angelkuna
Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi chay
angelkunataqa syiti trumpitakunata quranllapa.

³ Chaymantami qashan uk ángel, urumanta
rurakasha insinsyu quntachikunanta charikusha

shamur, altarpa naypanpi sharan. Chaymi achka insinsyuta quranllapa, chay urumanta rurakasha altarpa naypanpi quntachikunanpaq. Chay altarqami, Dyus tar mantakunan naypanpi karan. Chaymi Dyuspa tukuyla allin kaqninkuna mañakutin ima, pullan quntachikuranllapa chay insinsyutaqa. ⁴ Chaynu ruratinllapaqami, insinsyupa quntayninga, chay angelpa makinmantaqa Dyus kayashankaman iqaran, Dyuspa tukuy allin kaqninkuna mañakuyashanwan pulla. ⁵ Chaymantami chay angelqa insinsyiruta aypar, chay altarpi nina kusalata miraqta chaqaran. Chaymantami pachamanna itakamuran. Chaymi kusalata kunyaran, lanyaran, rilamparan, chaynulla pachamapis ukman saqrata kuyuran ima.

Angelkunami syiti trumpitakunata waqachiran

⁶ Chaymantaqami chay syiti angelkuna, syiti trumpitakunata purichiqkunaqa, waqachinanpaq kamakaranllapana.

⁷ Chaymi chay punta kaq angelqa, trumpitanta waqachiranna. Chaynu waqachitinqami, pachamanqa ratamuran kusa jwirti granisu, ninawan yawar piçhukasha ima. Chaymi kay pachapa kimsa kaq partinmanta ukta, chaynulla chay muntikunapa kimsa kaq partinmantapis ukta, tukuyla chiqyaqlla qiwakunamatapis limpu rupachir tukchiran.

⁸ Chaymanta chay ishkey kaq ángel trumpitanta waqachitin-shuypaqa mar yakuman ratamuran, uk atun sirkapi nina ratakuq yupay. Chaymi chay marpa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu

yawar intirupaq tikrakaran. ⁹ Chaynumi mar yakupi tukuy kawsaƣkunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu wanuran. Chaynulla tukuy barkukunamanta kimsa kaq partinmanta ukqa, limpu pakikar ima tukukaran.

¹⁰ Chaymantami chay kimsa kaq angelpis trumpitanta waƣachiranna. Chaymi kusala atun qullar, nina ratakuq yupay syilumanta ratamuran, tukuy riyukunapa, chaynulla yaku nasimunankunaman kimsa kaq partinmanta ukman. ¹¹ Chay ratamuq qullarqami shutiq “Ayaq”. Chaymi chaynu yakuman ratamushanrayku tukuy yaku kaƣkunapa kimsa kaq partinmanta ukqa, ayaq intirupaq tikrakaran. Chaymi, kusa achka runakuna wanuranllapa.

¹² Chaymanta chay kwatru kaq angelpismi trumpitanta waƣachiranna. Chaymi rupaypa kimsa kaq partinmanta ukqa limpu dañakaran. Chaynulla killapa kimsa kaq partinmanta uk, qullarkunapa kimsa kaq partinmanta ukpis limpu dañakaran. Chaymi chay kimsa kaq partinmanta ukqa limpu tutaparaq intiru kidaran. Chaynu karmi unaqpis tutapis kimsa kaq partinmanta ukqa mana achkirachikuranllapachu.

¹³ Chaymanta chapakurqa, uyaparay atun kuchak * syilupa çhaypinta parir rir kusa jwirtita kaynu niƣta: “¡Ay, ay, ay, pachapi kawsaƣkuna, imanangallaparaq chay kimsa faltaq angelkuna trumpitanta waƣachitinllapaqa!” nir.

---

* **8:13** Kuchakpaqqa wakin iskribikashakunapiqa ángel ninllapa.

9

¹ Chaymanta chay sinku kaq ángel trumpitanta waqachitin, chapakurqami rikaray uk qullar syilumanta pachaman ratamushata. Chaymi chay qullartaqa manchaypaq uĉku ruripa llabinta quranllapa.

² Chaymantami chay qullarqa kiĉharan chay manchaypaq uĉkupa punkunta. Chaymi chay uĉkumantaqa quntay llugshimuran uk urnumanta yupay. Chaynu llugshimurmi, rupayta chaynulla tukuy intiruta limpu llantu intirupaq tikraran.

³ Chaynulla chay quntaymantaqami, atun tintikuna yarqur tukuy pachata shikwakaran. Piru chay tintikunaqami, imanutaq alakranmaqa kanimanĉik chaynu kanikunanpaq niran.

⁴ Chaymi chaykunataqa kay pachapi tukuy qiwakunata, chiqyaraqkunata, qirukunata imaqa ama imanachinanlapaqmapischu niranllapa. Ashwanmi Dyuspa siyunwan urkunpi mana siyakasha chaykunata imanachinanpaqmapis niranllapa.

⁵ Piru chaynu runakunata kanirmapis, manami wanuchinanpaqchu niran. Ashwanmi chaynu kanishanrayku sinku misista nanaywan kusalata qisĉakananpaq niran. ĉaqa chay tintikuna kanimashaqashi kusalata nanananpaq karan, imanutaq alakran kanimashamaqa kusalata nanan chaynu.

⁶ Chaymi chay diyakunapiqa runakunaqa qisĉakashanrayku kusalata wanuyta munanqallapa. Piru manami wanunqallapachu. ĉaqa wanuymapismi paykunamantaqa ashur, mana dasqa ĉhamunqachu.

⁷ Chay atun tintikunaqami, imanutaq

kaballukunamaqa guerrapi maqanakunanpaq kamakanllapa chay yupay karan. Chaynulla urumanta rurakasha kurunata umakusha yupay karanllapa. Nataq qaqlankunaqami uk runapa qaqlannu karan. ⁸ Aqchan-shuypaqami warmipa aqchan yupay karan. Kirunkunashuypaqami liyunpa kirun yupay. ⁹ Kwirpuntaqami, jyirrumanta rurakashawan arkakusha yupay karan. Nataq paritingami alankunaqa waqayaq, imanutaq bistyakunamaqa karritakunata aysachakur guerraman ritin kusalata chalaqyanllapa chay yupay. ¹⁰ Chupanshuypaqami, kusala kashayjun karan, alakranpa chupan yupay. Chaymi chay chupanwan, mayqantapis mana allinta ruratinga, sinku misista qischakananpaqqa karan. ¹¹ Chay atun tintikunata mantaqqami kusala manchaypaq uchku ruripi mantakuq angel karan. Chay angeltami hebreo rimaypiqa ninllapapis, *Abadón*. Nataq griego rimaypi-shuypaqami ninllapa, *Apolión*
* nir.

¹² Ayayay, chay saqra qischakay kananpaq karan chayqami, pasanna. Piru faltanraqmi ishkey mas qischakaykunaqa.

¹³ Chaymantami chay saysi kaq angelqa trumpitanta waqachiranna. Chaymi uyaray uk rimayta, chay urumanta rurakasha altarpa qichqankunapi kwatru kachukuna karan chaypa chaypinmanta. Chay altarqami, Dyuspa naypanpi karan. ¹⁴ Chaymi chay rimayqa chay saysi kaq angel trumpitanta charikushataqa kaynu

---

* **9:11** Abadonwan, Apolionqami intrachimanichik wanuchir tukchikuq nir.

niran: “Riyu Eufratespa qichqanpi kwatru angelkuna watarayan chaykunata kaçhay” nir. ¹⁵ Chaymi chay kwatru angelkunataqa kaçharanna. Chaynumi paykunaqa tukuy intiruta rir kimsa kaq runakunamanta uk kaq partitaqa wanuchikunanpaq. Chaqa Tayta Dyusqami chay angelkuna kaçhakar wanuchikunanpaqqa unaylla urata, diyata, misista, añumatapis akrashana karan. ¹⁶ Chaymantami uyaparay chay kaballupi suldadukuna puriqkunaqa michkami karan nirmapis. Chaqa dusyintus miyunmi (200'000,000) karanllapa.

¹⁷ Chaynumi imanutaq rikaray chay kaballukunata chaynullami rikaraypis chay kaballupa anan taqkunatapis. Chay kaballupa anan kaqkunaqami, qasquntaqa arkakusha karanllapa klaru chupika, yana asul chaynulla qarwa imawançhi. Chay kaballupa umankunashuypaqa, liyunkunapa uman yupay karan. Nataq aqrunmanta-shuypaqa llugshiyaran ninawan, asufripa quntaynin. ¹⁸ Chaymi tukuy kimsa kaq kawsaqqunamanta uk partinqa wanuranllapa chay kimsa manchaypa kastigukunawan. Chaqa chay kaballukunapa aqrunmanta llugshimuq nina, quntay, asufri imari wanuchi q chay runakunataqa. ¹⁹ Piru manami chaykunalachu wanuchikuq. Ashwanmi chay kaballukunapa çhupan largu kuru yupay kaq imami kanir wanuchi q runakunataqa.

²⁰ Piru wakin runakuna, kay qischakaykunawan mana wanusha kaqkunaqa, manami dijashallapachu chay mana allin rurayninllapataqa. Chaqa paykunaqami dyablukunata

aduranllapa. Chaynulla chay yanqa dyus nishanllapakuna, urumanta, platomanta, brunsimanta, rumimanta, qirumanta rurakasha kar, mana puriq kaqta, mana uyakuqta, mana rikakuqta ima aduranllapa. ²¹ Chaymi paykunaqa mana imalapimapis kambyakarchu suwakurlla, wanuchikurlla, wasqakurlla, chaynulla warmi, runamapis masayjun mana masayjun karmapis ukwan ukwan punurlla ima kawsanllapa.

10

Uk angelmi libru pillukashawan

¹ Chaymantami rikaraypis uk ángel kusala pudirniyjunta. Chay angelqami unaq syilumanta ishkimuyaran puktaypa rurinlata. Chay angelpa umanpiqami uk inap karan. Nataq qaqlan-shuypaqa llipyarayaran rupay yupay. Çhankankuna-shuypaqa, nina ratakuq yupay karan. ² Charikushami karan pillukaq taksha libritu kiçhallata. Chaymantaqa allilaw çhakintaqa shachiran mar yakuman. Nataq ichuqlawta-shuypaqa shachiran pachaman. ³ Chaymantami kusala jwirtita qayçhakuran, uk liyun yupay. Chaynu qayçhakushana katinmi, kunyapis syiti kuti kusala jwirtita lanyaran. Chaynu lanyatinmi uyaparay rimaykunata chay kunyakunamantaqa. ⁴ Chaymanta chay syiti kunyakuna pasatinga, chay uyapashaytaqa iskribiq çhurakaray. Piru chay ratullami uyaparay unaq syilumanta uk rimay kaynu nimaqta: “Chay kunya nishantaqa, amami iskribinkichu. Ashwanmi qamla yaçhanki” nir.

⁵ Chaymantami chay ángel uk êhakinta mar yakuman chaynulla uk êhakinta pachapi shachisha chayqa, allilaw makinta unaq syiluman alsaran. ⁶ Chaymi, tukuy tyimpu kawsaq Dyuspa shutinta rimar juraran. Chaqa chay tukuy tyimpupaq kawsaq chayari syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqkunatapis ruraran. Chaymi kaynu niran: “Dyus imata rurananpaq chayqami manana maychu shamunanpaqqa. ⁷ Chaqa chay tyimpu êhamutin chay syiti kaq ángel trumpitanta waqachitingami, kumplikashana kanqa Dyus imataêchi payla rurananpaq yarpusha karan chayqa. Piru chaypaqqami Tayta Dyusqa unayllana intrachisha karan chay paypa kaq sirbiqninkunata, rimaqninkunata imaqa”.

⁸ Piru chay unaq syilumanta rimayta uyapasha karay, chayqami qashan kaynu nimiran: “Chay ángel uk êhakinta mar yakupi chaynulla uk êhakinta pachapi shachisha chay, pillukaq taksha libritu kiêhakasha chayta charikushanta, rir aypay” nir.

⁹ Chaymi rir mañaray chay angeltaqa chay pillukaq taksha libritutaqa qumananpaq. Piru payqa nimiran: “¡Kaypi! Aypar mikuy. Chaqa kayqami shimikiپیقا kusala mishki ñukñu kanqa. Piru shunquykipi-shuypaqa kusalata ayanqa” nir.

¹⁰ Chaynu nimatinmi, chay libritutaqa aypar mikuray. Chaymi, shimiypiqa myil yupay kusala mishki karan. Piru shunquypi-shuypaqa kusalata ayaq qallariran. ¹¹ Chaymantaqa nimiran: “Qashanmi parlakunki Tayta Dyusqa imanururayanqa chay achka pwiblukunata, chaynulla uklaw nasyunmanta kaqkunata, uk rimayta

rimaƣkunata, chay mantakuƣkunata imaƣa”
nir.

11

Ishkay runakunami Dyuspaƣ parlakunllapa

¹ Chaymantaƣami uk largu bara kañata yupay midikunaypaƣ qumaran. Chaymi kaynu nimaranllapa: “Rir, Dyusta adurananllapa wasita, altarnintinta, midiy. Chaymantami, yupankipis michkashi chaypi aduraƣkunaƣa nir. ² Piru amami, Dyusta adurananllapa wasipa pampa kaƣtaƣa midinkichu. Chaƣa tukuy chaykunataƣami qusha kani mana Israel runakunatana. Chaymi kwarintaydus (42) misista saruĉhar purinqallapa, chay kusala shumaƣ Jerusalén pwiblutaƣa. ³ Chay tyimpullapimi nuƣapis kaĉhashaƣ ishkay runakuna saƣalla raĉhpata yakakushata, paykuna nuƣapaƣ rir yaĉhachikunanpaƣ mil dusyintus sisinta (1,260) diyakunata”. ⁴ Piru Dyuspa chay ishkay rimaƣninkunaƣami intrachimanchikllapa Tayta Dyus tukuyla kay pachapa amunpa naypanpi ishkay ulibu qirukuna * chaynulla chay ishkay bilirukuna shayaran chaypaƣ. ⁵ Chaymi mayƣanpis kay ishkay runakunata ĉhiqnir mana allinta ruranatinga paykunapa shimimanta kusala achka nina lluƣshimuƣmi rupachir tukchinga. Chaynullami mayƣanpis paykunata mana allinta ruranaƣkunaƣa wanunƣa. ⁶ Chaƣa chay ishkay runakuna, Dyuspaƣ yaĉhachikuƣkunaƣami, kusala pudirniyjun

---

* **11:4** Mas intrakanarƣa rikashunllapa Zacarías 4.11-14.

kashanrayku, chay yaĉhachikuyashanllapa tyimpuqa ama tamyamapis ishkinanpaq syilumatapis kirpanqallapa. Chaynullami pudirniyjunpis, yakuta yawarpaq tikrananpaq, kay pachapi kaqkunata michkatapis paykuna munashannulla riqchaq qischakaykunawan qischananpaq ima.

⁷ Piru Dyuspaq yaĉhachikur tukchishana katinllapaqa, uk kusala saqra munstru † chay kusala manchaypaq uĉhku rurimanta yarqamur, chay ishkey runakunapa ikinpi purir binsir munashannulla wanuchinqallapa. ⁸ Chaymi chay wanushakunapa kwirpuntaqa, Jerusalén pwiblupa kallikunapi chutarar kidanqa. Chaqa chay pwiblullapimi Amitunchiktapis wanuchiranllapa. Chaymi chay pwiblutaqa Sodoma, chaynulla Egipto pwibluta yupayna riqsinqallapa. ⁹ Chaynu wanutinllapami kimsa diya-y-midyuta, tukuyla pwiblumanta runakuna, ukman ayllukuna, ukman rimaypi rimaqkuna, uklaw nasyunmanta runakuna ima rikanqallapa chay wanushakunapa kwirpuntaqa. Chaymi mana munanqallapalamapischu mayqanpis chay wanushakunapa kwirpunta pampananllapataqa. ¹⁰ Chaqa ashwan kay pachapi kawsaqkunamaqa kusalata aligriyanqallapa chay ishkey runakuna wanushanllaparaykuqa. Chaymi ashwan ukninpis ukninpis imakunata rigalanakunqallapa kay qischamaqninchikkunaqami wanushallapana

---

† **11:7** Munstru nirqami intrachimanchik uk runa dyablupa yarpuyinwan kar, Amitunchik Jesucristupa kuntran kaqpaq. Mas intrakanarqa rikashunllapa: Apocalipsis 13.1-8; 2 Tesalonicens 2.1-12, Daniel 7.26-27.

nir.

¹¹ Piru kimsa diya-y-midyumantaqami, Tayta Dyusqa chay wanushakunataqa qashan kawsachimuran. Chaymi tukuyla rikaqkunaqa kusalata manchakuranllapa.

¹² Chaymantaqami chay ishkay runakuna, Dyuspaq yaĉhachikuqkunaqa, unaq syilumanta uk kusala jwirti rimayta uyaparanllapa, kaynu niqta: “¡Iqamuyllapa kayman!” nir. Chaynu nitinmi, puktaypa rurinlata iqaranllapa syilumanqa. Chaymi chay tukuyla ĉhiquiqninkunaqa rikaranllapa. ¹³ Chaymi chay kutilla kusalata pacha kuyuran rajakanankaman. Chaynu pacha kuyutinmi, Jerusalén pwiblupa dyis partin kaqmanta ukqa limpu rataran. Chayraykumi syiti mil (7,000) runakuna wanuranllapa. Nataq wakinkuna kawsaqlla kidaqkunaqa, kusata manchakurllapa ima unaq syilupi Taytanchikllapa Dyusta kusalata alabaranllapa.

¹⁴ Ayayay, chay ishkay kaq kusala saqra qischakaykunaqa pasanna. Piru chay kimsa kaq saqra qischakay shamunanpaqqami, manana maychu.

Syiti kaq angelmi trumpitanta waqachiran

¹⁵ Chaymantami chay syiti kaq angelpis trumpitantaqa waqachiranna. Chaymi uyaparanllapa unaq syilupi kusala jwirti rimay kaynu niqta:

“Kananmantaqami kay pachapiqa Amitunchik Dyusqa, Akrashan Cristunlawanna tukuy tyimpupaqna mantakunqa” nir.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyuspa naypanpi chay binti-kwatu (24) rukukuna chay mantakuna

samananpi taqkunaqa qunqurir pachakaman
pukêchirar Dyusta aduraranllapa, ¹⁷ kaynu nir:

“Amituyllapa Tayta Dyus,
qammi tukuy imata rurayta puytinki.
Chaymi payji nishunillapa.

Chaqa qammi unaymanta kashaykillana.
Chaynullami kananpis kankilla.
[Chaymi maydiyapis shamuyanki kanqa].

Chaynu karmi pudirnikiwan
tukuy intirupi mantakuq qallarishaykina.

¹⁸ Piru wakin nasyunkunamanta runakuna
qampi mana kriyiqkunaqami kusalata
piñakuranllapa.

Chaymi qampis piñakushaykirayku
tukuyлата rikar yaêchar kastiganaykipaq
diyafaêchamushana.

Chaynu karmi wanushakunamatapis
rikar yaêchayankina.

Nataq qampaq rimaqkunata,
kusa allin kaq akrashaykikunata,
chaynulla qamta manchar sîrbishuqkuna
atun kaqkunata,
taksha kaqkunamatapismi
kusala allintami rurashayki ninki.

Piru tukuy mana allinkunata ruraqkunata-
shuypaqami
tukuy tyimpupaqna kastiganki” nir.

¹⁹ Chaymantaqami unaq syilupi, Dyusta adu-
rananllapa wasiqa kiêchakaran. Chaymi chay
ruripiqa rikaray, chay unay rukunchikllapawan

tratuta rurashanllapa kufri shutiq kajunta. Chaymantami kusalata rilamparan, kunyaran, lanyaran ima. Chaynullami kusalata pacha kuyuran, granisu ishkiran ima.

12

Uk warmimi dragonwan pulla

¹ Chaymantaqami unaq syilupiqa, kusala ukman siñal rikariran. Chaymi rikaray uk warmita. Chay warmiqami, rupaypa chaypinpi, rupayta mudakusha yupay karan. Nataq killa-shuyapaqami chakinpi karan. Chaynulla uk kurunata umakushami karan. Chay kurunapiqami dusi qullarkuna karan umanpiqa. ² Chay warmiqami ruriyjun karan. Chaymi wamrakunanpaq nanayninwan qischakar kusalata qaychakuyaran. ³ Chaymantami syilupiqa qashan uk siñal rikariran: Chayqami uk kusala atun dragon, kusa chupika intiru rikariran. Chay dragonqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada umanpiqami kurunata umakushalla karan. ⁴ Chay dragonqami, chupanwanqa unaq syilupi qullarkunataqa kimsa kaq partinmanta uktaqa pachaman itakamuran. Chaymantami chay dragonqa chay warmi wamrakustunanpaq karan chaypa naypanpi sharan. Chayna chay wamritu nasikutinga chay kutilla mikunanpaq. ⁵ Chaymantami chay warmiqa ullqituta wamrakusturan. Chaymi chay wamrituna tukuyla pachapi mantakuyanqa, jyirru baranta charikur. Piru chay warmitaqami, wamritunta kitaran. Chaymantami chay

wamritutaqa, aparan unaq syilupi Dyus chay mantakunan samanapi tayashanpa naypanman. ⁶ Nataq warmi-shuyupaqa alsakaran uk chunllaqlla lugarman. Chay lugarpimi Tayta Dyusqa kamkachishana karan uk lugarsituta chaypi kidananpaq. Chayna chay lugarpıqa mil dusyintus sisinta (1,260) diyata qarananllapapaq.

⁷ Chaymantaqami unaq syilupıqa kusalata maqanakuranllapa: Dyusninchikpa angelnin Miguelmi wakin angelninkunawan maqanakuranllapa chay dragonwanqa. Chaynulla chay dragonpismi angelninkunawan karan. ⁸ Piru dragonqa manami binsikuyta puytiranchu. Chaynulla unaq syilupıqami manana lugar karanchu paykunapaqqa. ⁹ Chaymi unaq syilumantaqa chay kusala atun dragontaqa pachaman itakamuranllapa. Chay dragonqami, unay largu kuru kaq chay karan. Chay payllami Satanás dyablupis. Chay paymi tukuyta pachapi kawsaqkunataqa ingañar purin. Chaymi chay dyablutaqa tantar angelninkunawan pullata kay pachaman itakamuranllapa.

¹⁰ Chaymantami unaq syilumanta kusala jwirti rimay kaynu niqta uyaparay:

“Çhamushanami washakanallapapaq uraqa.

Chaymi Dyusninchikna tukuy pudirninwan mantakunqa,

Akrashan kusala puytiq Cristunwan pullana.

Chaqa chay ukninchikkunata uchachar puriq chaytaqami itakamushana Dyusninchikqa.

Chaqa chayqami, unaqpis tutapis

Dyusninchikpa naypanpiqa kriyiqkunata uchachaq.

¹¹ Piru chay ukninchikllapakunaqami chay Uyshitapa yawarsitun iĉhakashanpi kriyishanllaparayku, chaynulla Dyusninchikpa rimayninta mana dijar parlakushanllaparayku ima binsishallapa.

Chaqa paykunaqami, wanuchinatinllapamapis, mana manchakuranllapachu.

Chaymi ashwan wanuypaq katinmapis wanunanllapapaqqa listuna karanllapa.

¹² Chayraykumi kananqa, jsyilukuna kusata aligriyayllapa!

jChaynulla unaq syilupi kawsaqquna, kusata aligriyayllapa!

jPiru imananqallaparaq chay pachapi, mar yakupi kawsaqqunaqa!

Chaqa dyablugaqami mananashi payqa achka tyimputanachu kawsayanqa nir yaĉharqa, kay pachaman itakamutinllapa shamusha kusalata piñakur qamkunata qischashunanllapapaq”.

¹³ Chay dragonta kay pachaman itakamutinllapaqami, chay warmi, ullqituta wamrakustusha karan chaypa ikinta riran mana allinta rurananpaq. ¹⁴ Piru chay warmisitataqami kuchakpa ishkey kusala atun alankunata quranllapa, maypiĉhi Dyus, lugarta paypaq kamkachisha karan, chayman parir rinanpaq. Chayna chay largu kuru yupay dragonmantaqa

alsakananpaq. Chaqa chay lugarpiri kimsa añu-y-midyuta qarananllapapaq karan. ¹⁵ Chaymi ashwan chay largu kuru yupay dragonqa agrunmanta kusala achka yakuta itakuran, chayna riyupaq tikrakar chay warmitaqa aysaĉhananpaq. ¹⁶ Piru pachami chay warmitaqa yanaparan. Chaqa pachaqami kiĉhakar, chay dragon agrunmanta riyuta itakushantaqa limpu upyaq yupay chakichiran. ¹⁷ Chaynu pasatinmi, ashwan chay dragonqa kusalata chay warmiwanqa piñakuran. Chaymi chay warmita mana imanupis ima mana allinta rurayta puytiranchu. Chaymi ashwan chay warmipa wakin ayllun kaqkuna, Dyus mantakushankunata kasur, Jesucristulapi kunfyakar, paypaq yaĉhachikuqkunatana qischaq qallariran. ¹⁸ Chaymantaqami chay dragonqa, rir mar yakupa manyanpi shar kidaran. *

13

Ishkay munstrukuna

¹ Chaymantaqami rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta. Piru chayqami syiti umayjun, dyis kachuyjun karan. Chaynulla kada kachunpi uk kurunata ĉhurakushalla karan. Nataq chay kada umankunapiqa, kusala mana allinkuna iskribikasha rimayaq Dyuspa kuntranta. ² Chay manchaypaq munstrutaqa, nuqa rikaray

---

* **12:18** Wakin iskribikashakunami kay 12.18 paqqa 13.1pi nin: “Chaymantaqami nuqaqa rir mar yakupa manyanpi shar, rikaray uk manchaypaq munstru, mar yakumanta iqamuqta” nir.

chayqami, uk mishi puma yupay karan. Chaqa çhakinkunamaqa usupa çhakin yupay karan. Nataq aqrun-shuypaqa liyunpa aqrun yupay karan. Piru chay manchaypaq dragonmi, chay manchaypaq munstrutaqa pudirninta quran, kay pachapiqa kusala mantakuq kananpaq. ³ Chay manchaypaq munstrupa uk umanqami wanunanpaq yupay lisyakasha karan. Piru chay lisyakashanqami alliyaran. Chaymi chayta rikar, tukuyla kay pachapi kawsaq runakunaqa chay munstrumanta kusalata dispantakar, paylatana kasur kawsaranllapa. ⁴ Chaymi chay kusala manchaypaq dragontana aduraq qallariranllapa. Chaqa chay dragon-ari pudirta qusha karan chay manchaypaq munstruta. Chaymi chay manchaypaq munstrutaqa kaynu nir aduraranllapa: “¿Mayqanna kay manchaypaq munstru yupayqa kanqa? ¿Mayqanna paywanqa shachinakuymatapis puytinqa?” nir.

⁵ Chaynullami chay manchaypaq munstrutaqa, Dyus dijaran “Kusa kani” nir ima kusala saqra mana allinkunata paypaq rimananpaq. Chaynullami dijaranpis payna mantakunanpaq kwarintay-dus (42) misista. ⁶ Chaymi chay manchaypaq munstruqa, Dyuspaq chaynulla chay payta adurananllapa wasipaqmapis kusala mana allinkunata rimaran. Chaynumi ashwan chay unaq syilupi kaqkunapaqpis, kusala saqrata rimaran. ⁷ Chaynullami dijaranpis chay munstrutaqa, Dyuspa kusa allinla akrashan kaqkunawan maqanakunanpaq

wanuchinankaman ima. * Pudirtapismi quran ukman ayllukunata, tukuyla pwiblukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, uklaw nasyunkunata ima mantananpaq. ⁸ Chaymi kay pachapi kawsaqkunaqa yaqqa tukuyla chay manchaypaq munstrutaqa aduranqallapa. Ashwan wakinkunalami chay munstrutaqa mana aduranqallapachu. Chaymi chay paykunapataqa, Dyusqa unaymanta-pacha chay Uyshitapa tukuy tyimpupaq kawsaq librunpi shutinllapataqa iskribishana karan, paywan tukuy tyimpupaq kawsananllapapaq.

⁹ Chayraykumi mayqanpis rinriyjun kaqkunaqa, kay niyashayta allita intrakankillapa:

¹⁰ “Chaqa mayqanpis prisu kananpaqna kasha karqa prisukanqa.

Chaynulla mayqanpis ispadallawan wanunanpaq kasha katinga, ispadallawan wanuchinqallapa”.

Chayraykumi, Dyuspi mayqanpis kriyiqkunaqa kusala qischakaykuna ima katinmapis, kusalata shachinakur Amitunchikpi masta kriyirlla kawsanmanllapa.

¹¹ Chaymantaqami qashan rikaray uk manchaypaq munstruta. Chay munstruqami pacha rurimanta iqamuyaq. Chay-shuypaqami imanutaq uyshamaqa ish kay kachuyjun, chaynu karan. Piru chay kusalata llullachikuq dragon yupayllami rimayaq. ¹² Chaymi kay munstrutaqa, chay punta kaq munstru wanunanpaq yupay lisyakasha kayar alliyasha

---

* **13:7** Mas intrakanarqa rikashunllapa Daniel 7.21.

karan chayqa, kusala puytiqpaq tikraran. Chayraykumi kay munstruqa tukuyla kay pachapi kaqkunata imanullapis animachiran chay punta kaq munstruta adurananllapapaq.

¹³ Chaynullami kay munstruqa kusala dispantaypaq milagrukunata rurayaq. Chaqa tukuyla rikatinmi syilumanmatapis ninakunata pachaman ratachimuyaq ima.

¹⁴ Chaynulla kay munstruqami chay punta munstrupa naypanpi kusala mana ruraypaq imakunata rurar tukuylata ingañaran. Chaymi ashwan mantakuran chay punta munstru wanunanpaqna yupay ispadawan lisyakasha karmapis kawsayaqlla chaypa imagenninta kusa paynu rikchaqta rurananllapapaq. ¹⁵ Chaynullami kay munstruqa kusala pudirniyjunpaq tikrakan chay punta munstrupa imagenninta rurashanllapata rimachinanpaq. Chaynullami mantakuranpis chay imagenta mayqan mana aduraqkunataqa limpu wanuchikanqa nir.

¹⁶ Niranpismi: Taksha kaqkunata, atun kaqkunata, kusa imayjun, mana imayjun kaqta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata imamapis allilaw makinpi kar manaqa urkunpi karmapis, uk markata churananllapapaq. ¹⁷ Chaynullami niranpis: Chay munstrupa shutinwan, manaqa numirunwan mana markakasha karqa, mana rantiyta, chaynulla rantikuymatapis puytiqallapachu nir.

¹⁸ Piru tukuy kaykunapaqqami allita intrakayta munan. Chaqa mayqanpis kusa intrakaq chayqami, tantyayta puytiqqa chay munstrupa numiruntaqa. Chaqa chay numiruqami uk

runapaq intrachimanchik. Chayqami saysyintus sisintay-saysi (666).

14

144,000 takishakuna

¹ Chaymantaqami rikaray chay Uyshitata Sión sirkapa ananpi shaqta. Paywan pullaqami, 144,000 runakuna karanllapa. Chay runakunaqami urkunllapapi, chay Uyshitapa chaynulla Taytanpa shutinta iskribishalla karanllapa. ² Chaymanta-shuypaqa uyaparay unaq syilumanta imaçhi lanyar waqaqta. Chaqa yaku kusala llashaq shamuq yupay chaynulla kunyaq yupaymi lanyayaran. Chaynullami kusala achka arpata waqachiq yupaymi lanyayaranmapis. ³ Chaqa Dyus mantakuna samanpa naypanpi, chay kwatru kawsaqkuna, chaynulla chay 24 rukukunapa naypanpimi, mushuq takita takiyaranllapa. Piru manami chay takitaqa mayqanpis yaçhakuyta puytiyaranllapachu. Nataq chay 144,000 kay pachamanta washakar risha karanllapa chaykunalami yaçhakuyaranllapa. ⁴ Chaqa tukuy kaykunaqami mana ukwan ukwan punushachu karanllapa. Ashwanmi kusa allinlata kawsar chay Uyshita mayta ritinpis pullanllapa riran. Chaynumi paykunaqa tukuyla runakunamanta puntata washakaranllapa. Chaynu karmi paykunaqa imanutaq tarpukushanchikmanmataqa punta puquyninta Tayta Dyusman çhuranchik, chaynu qimikaranllapa Dyuspa chaynulla chay Uyshitapa

naypanmanqa. ⁵ Chaqa tukuy imatapis karanlata rimar imami mana uchakuranllapalamapischu.

Kimsa angelkuna rimashankuna

⁶ Chaymantami rikaraypis uk angelta syilupa çhaypinta pariqta. Chayqami apayaq uk shumaq rimay tukuy tyimpupaq washakanapaq kaqta, tukuyta pachapi kawsaqkunata, uklaw nasyunmanta kaqkunata, ukman ayllukunata, ukman rimaypi rimaqkunata, chaynulla tukuyta pwiblukunata ima willananpaq. ⁷ Chaymi kusala jwirtita rimar kaynu niyaq: “Taytanchik Dyustami manchar, paylata alabayllapa. Chaqa pay tukuyta rikar, yaçhananpaq uraqami çhamushana. Chayraykumi syiluta, pachata, mar yakuta, yaku nasimunankunata rurasha chay paylata adurayllapa” nir.

⁸ Chaymantami chay punta kaq angelpa ikinllata uk ángel riyaran kaynu nir: “¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana! Chaqa chay pwiblumanta kaqkunaqami, uk warmi ukwan ukwan punuq yupay kusala saqra mana allinkunata rurar kawsaranllapa. Chaynu kawsatinllapami tukuy uklaw pwiblumanta kaqkunapis paykunallawan maçhar punuq yupayna kawsaranllapa” nir.

⁹ Chaymantami qashan uk ángel ikinta riyaran kusala jwirtita kaynu nir: “Mayqan chay kusala manchaypaq munstruta, chaynulla imagenninta adurar makinpi manaqa urkunpi shutinwan markakaqqa, ¹⁰ Dyus piñakushanmanta kusala manchaypaq qischakaypaq ubapa yakun binuta

upyanqallapa. Chaqa Dyusqami chaytaqa, uk kupapi kamkachishana. Chaymi chayta upyaqqa, Dyuspa kusa allinla angelninkunapa, chaynulla chay Uyshitapa naypanpi, qischakanqallapa ninawan asufriwan ima. ¹¹ Chaymi chay quntaylla ruripiqa tukuy tyimpupaqna qischakanqallapa. Chaynulla, chay manchaypaq munstruta aduraqkunaqa, manami unaq chaynulla tutamapis samanqallapachu chay qischakayashanllapamantaqa. Chaqa imapaqtaqari chay manchaypaq munstruta, imagenninta adurar shutinwanmapis markakaranllapa”. ¹² ¡Chayraykumi Dyuspa tukuy allinla kaqninkuna, pay mantakushanlata kasur Jesuslapi kriyiqkunaqa, ima qischakaykuna katinmapis maydiyapis shachinakur kawsanmanllapa!

¹³ Chaymantaqa unaq syilumanta uk rimayta uyaparay. Chay rimaymi kaynu nimayaran: “Kayta iskribiy: Kaymanta-pacha, Amitunchiklapi kriyir wanuqkunaqami, kusala shumaqna kanqallapa” nir.

“Chaynumi kanqa” nin Santu Ispirituqa. “Chaqa trabajayashankunamanta samanqallapa. Chaqa chay rurashankunami, paykunapaqa pullanllapa kanqa” nir.

Pachapimi kusichakuna karan

¹⁴ Chaymanta qashan chapakurqami rikaray kusala yuraq intiru puktayta. Piru chay puktaypa ananpiqami imaçhi uk runa yupay tayaran. Chay taqqami, urumanta rurakasha kurunata umakusha, chaynulla uk usis kusala filuyjunta charikusha tayaran.

15 Chaymantaqa, Dyusta adurananllapa wasimanta qashan uk ángel yarqamuran. Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niran chay puktaypa ananpi taq chaytaqa: “¡Usisnikita urqumur sigakuq qallariyna! ¡Chaqa chay kusichakuna uraqami chamushana! ¡Chaynulla pachapi kusichakunapaq chayqami qarwashana!” nir. 16 Chaymi chay puktaypa ananpi tayaran chayqa, usisninta urqumur sigakuq churakaranna. Chaynu sigakur imami chay pachapi kusichakuna qarwashataqa tantaran.

17 Chaymantami qashan uk ángel syilupi Dyusta adurananllapa wasimanta yarqamuran. Paypismi charikusha karan, kusala filuyjun usista. 18 Chaymanta-shuypaqa altarmantana yarqamuran qashan uk ángel. Chay angelqami chay altarpi nina kaq chayta rikaq karan. Chaymi chay kusala filuyjun usisninta charikusha kaq angeltaqa kaynu nir kusala jwirtita qayaran: “¡Usisnikiwan sigakuq churakar, pachapi uba chakrakunapi kan chayta kuchumuy! ¡Chaqa chay ubapa puquyninqami qarwashana!” nir.

19-20 Chaynu nitinmi chay angelqa pachapiqa ubata usisninwan kuchur chay pwiblu waqtanlawpi uk atun batya karan chayman apar itaranna saruchar yakunta llugshichinanllapapaq. Tukuy kayqami intrachimanchik, imanumi Tayta Dyusqa chay mana allinta ruraqkunawanqa kusalata piñakur chay ubakunata batyaman itaq yupay kastiganqa nir. Chaymi yawarninllapamapis imanutaq riyumaqa kusala llashaq rin, chaynumi

300 kilumitruta shikwakatin, kaballukuna yaykutinmapis busalninkaman aypanqa.

15

Syiti angelkunami pachaman shamuran kastigakuq

¹ Qashanmi syilupiqa uk kusala atun dispan-takaypaq siñalta rikaray. Chaypiqami karan syiti angelkuna, chay syiti kusala saqra qischakaykunalawanna. Chaqa chay syiti qischakaykunawanqami, Dyus piñakushanqa tukukayaranna.

² Chaynullami rikaraypis, mar yaku kusa llipyala yuraq, ninawan piçhukashata yupay. Chay yaku kusala yuraq llipyala kaqwan pullaqami, Dyus akrrar arpakunata qusha kayaq chaykuna tukuynin shayaranllapa. Chaqa Dyus akrashan kaqkunaqami, chay munstruta, imagenninta chaynulla shutinpa numirunmatapis binsisha karanllapa.

³ Chaqa paykunaqami takiyaranllapa, Dyuspa sirbiqnin Moisés takishanta. Chaynullami takiyaranllapapis chay Uyshitapa takinkunata ima. Chaqa kaynumi niyaqllapa:

“Kusalata imatapis puytiq Amituyllapa Tayta Dyus,

chay tukuy imata rurashaykikunaqami,
kusala shumaq,

chaynulla manami imanupis tantyaypaq
imalamapischu.

Chaynulla shumaq, chiqap, allinla imami nannikimapis

Tayta Dyus tukuy nasyunkunapa * man-
taqnin.

4 ¿Amituy, mayqantaq qamtaqa mana
manchashuyanqaga?

Chaynulla ¿mayqantaq mana alabashuyan-
qaga?

Chaqa qamlami kusa allinqa kanki.

Chaymi ashwan tukuy pwiblumanta
kawsaqkuna shamur adurashunqallapa.

Chaqa, qammi intrachikushayki
imatapis karanlata ruranki” nir.

5 Chaymanta, qashan chapakurqa unaq syilupi
tratuta rurashan Dyusta adurananllapa wasi
kiçhakaqta rikaray. 6 Chay rurimantaqami,
chay syiti angelkuna chay syiti kusala saqra
qischakaykunata apamuq chaykuna lluqshimu-
yaran. Chay angelkunapa mudananqami kusala
shumaq yuraq intiru llipyalla karan. Chaynulla
qasqunkaqpimi, urumanta rurakasha waçhkuta
waçhkakusha karanllapa. 7 Chaymantami
chay kwatru kawsaqkunamanta ukqa, chay
syiti angelkunataqa tukuyninta urumanta
rurakasha kupata quran. Chay kupapiqami,
tukuy tyimpupaq kawsaq Dyus piñakur nishan
kusala saqra qischakaykuna karan. 8 Chaymi
Tayta Dyuspa kusala manchaypaq llipyalla
pudirninwan quntay intirupaq tikrakaran,
Dyusta adurananllapa wasiqa. Chaynu katinmi,
chay syiti kusala saqra qischakaykuna manaraq
pasayatinqa, mana mayqanpis yaykuyta
puytiqllapachu chaymanqa.

* **15:3** Wakin iskribikashakunaqami çhuran Dyuspa kaqninkuna
nir.

16

Angelkuna Dyusmanta kastiguta îchashankuna

¹ Chaymantaqami uk kusala jwirti rimay Dyusta adurananllapa wasimantaqa, chay syiti angelkunata kaynu niqta uyaparay: “Rir chay syiti kupaykillapapi Dyuspa kastigun kaqkunataqa îchayllapa pachaman” nir.

² Chaynu nitinllapami chay punta kaq angelqa, rur chay kupanpi kaqtaqa îcharan pachaman. Chaymi tukuy runakuna chay munstrupa siñalninta purichir chaynulla imagenninta aduraqkunapiqa kusala saqra nanay qiri rikariran.

³ Chaymanta chay ishkey kaq ángel, rur chay kupanpi kaqtaqa îcharan mar yakuman. Chaymi chay mar yakuqa yawarpaq tikrakaran, imanutaq uk runata wanuchitinllapa yawarnin shamun chaynu. Chayraykumi chay mar yakupi kawsaqkunaqa tukuyula wanuranllapa.

⁴ Chaymanta chay kimsa kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa îcharan riyukunaman, yaku nasimunaman ima. Chaymi chaykunapis yawarllapaq tikrakaran. ⁵ Chaymanta chay ángel yakuta rikaq chayqa, Tayta Dyusta kaynu niqta uyaparay:

“Qammi imatapis karanlata rikaq kar,
runakunataqa kastigashayki.

Chaqa qammi kusa allinla Amituy kanki.

Chaynulla unaymanta, kananpis qamlla kanki.

⁶ Chay runakunata kanan yawarta ima upyachir wanuchishaykiqami kusala allin kasha.

Chaqa paykunami
 qampa allinla kaq akrashaykikunata,
 rimaqnikikunata ima
 yawarninta iĉhachir wanuchiranllapa” nir.

⁷ Chaymantami uyaparaypis Dyusta aduranan-
 llapa altarmanta kaynu niqta:

“Amituy Dyus,

tukuy imata puytiq,

Qammi kananqa tukuyta rikar yaĉhashayki
 imanururashanllapanulla” nir.

⁸ Chaymanta chay kwatru kaq angelqa, chay
 kupanpi kaqtaqa iĉharan rupayman. Chaymi ru-
 payqa kusala jwirtita rupayar tukuyta runaku-
 nata rupachinanpaqna niran. ⁹ Chaymi tukuyta
 kusa saqrata ruparanllapa. Piru chaynumapis,
 manamiri Dyusta kasur alabanaranllapalamapis-
 chu. Ashwanmi Dyus chay saqra kastigukuna-
 manta washakuqpaqqa, kusala mana allinkunata
 rimaranllapa.

¹⁰ Chaymanta chay sinku kaq angelqa,
 chay kupanpi chaytaqa chay munstru
 mantakuyashanman iĉharan. Chaymi chay
 munstru mantakuyashanqa kusala tutaparaq
 intiruna kidaran. Chaymi runakunaqa, kusala
 nanaywan qallunmatapis kaniyaqllapa ima.

¹¹ Piru chaynumapismi, chay mana allin
 rurayashankunataqa mana dijaranllapachu.
 Ashwanmi chay qirinllaparayku kusalata
 nanachikurllapaqa, syilupi Dyuspaqqa kusala
 mana allinkunata ima rimaranllapa.

¹² Chaymanta chay saysi kaq angelqa, chay ku-
 panpi kaqtaqa iĉharan chay atun riyu Eufates
 shutiqman. Chaymi chay riyuqa limpu chakiran.

Chaynu chakitinmi, chayllata orientilawmanta kaq mantakuqkunaqa pasaranllapa.

¹³ Chaymantami rikaray, chay dragonpa, munstrupa, chaynulla chay llullakur yaçhachikuqpa aqrunmantaqa, sapu yupay kimsa mana allin ispiritukuna lluqshimuqta. ¹⁴ Chaykunaqami, dyablumanta karanllapa. Chaynu karmi mana rikashanchik imakunata, chaynulla milagrukunata ima ruraqllapa. Chaymi ashwan wakta kayta shikwakaranllapa tukuyta kay pachapi mantakuqkunata tantananpaqna. Chaynuqami ruraran, tukuy imatapis puytiq Tayta Dyus ima diyami tukuyta rikar yaçhayanqa chay diyaqa, paykunaqa Dyuswan maqanakur shachinakuyta kamananllapapaq.

¹⁵ Chaymantami Amitunchikpis kaynu nimaqta uyaparay: “Allita intrakayllapa. Chaqa nuqaqami manapis yaçhayatkillapachu imanutaq uk suwakuqmaqa illaqmanta rikarimur suwakun, chaynu rikarimushaq. Chaymi mayqanpis rikçhakusha yupaylla kar kasumar, raçhpanta kuytakuq chaykunaqami, kusa shumaqna kanqa. Chaqa chaynuqami manana lirila puriq yupay pinqakuq yupaynachu kanqallapa” nir.

¹⁶ Piru chay kimsa dyablumanta kaq ispiritukunaqa, tukuyta mantakuqkunata tantaran chay uk lugar hebreo rimaypiqa *Armagedón* ninllapa chay lugarpi.

¹⁷ Chaymantami chay syiti kaq angelqa, chay kupanpi kaqtaqa içharan unaq wayrallapi. Chaymi syilupi adurana wasipi chay mantakuna samanamantaqa uk kusala jwirti rimayta uyaray. Chay rimaymi kaynu niyaran:

“¡Tukuymi rurakashana!” nir. ¹⁸ Chaynu nitinmi chay kutilla kusata rilamparan, kunyaran, lanyaran, pachamapis rajakanankaman kuyuran unay kuyushankunamantaqa masta. Chaqa chaynuqami, mana kuyushachu karan, runakuna kay pachapi kawsaq qallarishanmanta-pachaqa. ¹⁹ Chaymi chay kusala atun pwiblu Babiloniyaqa, kimsa partipaq wakman kayman tikrakaran. Chaynulla tukuy pachapi pwiblukunaqa limpu rataranllapa. Chaymanta Dyusqa yarpuran chay kusala atun pwiblu Babiloniyaqa. Chayna chay pwiblupi kaqkunataqa, Dyus piñakushanrayku, kastigananpaq kusala qischakaypaq ubapa yakun binuta upyachinanpaq niran. ²⁰ Chaynumi tukuyula mar yakupa chaypinlapi pwiblitu kaqkuna, sirkakunamapis, limpu chinqar tukukaran. ²¹ Chaymi ashwan unaq syilumantaqa ratamuran manchaypaq saqra granisu runakunamanqa. Chay granisuqami ukla, kwarinta kiluta yupay llashaqmapis. Piru chaynu katinmapis, chay granisurayku runakunaqa, kusala mana allinkunata rimaran Dyuspaqqa. Chaqa mana agwantaypaq kusala saqra kastiguri karan.

17

Uk warmimi munstrupa anan tasha karan

¹ Chaymanta chay syiti angelkuna chay kupakunata purichiqmantami uk angelqa, kaynu nimiran: “Shamuy rikachishayki imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuq yupay achka yakupa anan taq pwibluqa imanumi kastigakayanqa nir. ² Chaqa chay pwiblupi

taqkunaqami Dyuspi kriyishanmanta ashur, saqra mana allinkunata tukur kawsatinllapa wakin pwiblumanta kaqkunapis paykuna yupayllana kawsanllapa. Chaymi chaynu tukurllapaqa imanutaq uk warmi ukwan ukwan punuqmaqa * Tayta Dyuspaq kusala saqra mana allinta tukur maçhasha yupayna kawsan, chaynumi kawsanllapa” nir. ³ Chaymantami Ispiritu rikapakuchimayatinmi, uk ángel chunllaq lugarman apamar rikachimaran. Chaypimi rikaray uk warmi, munstru syiti umayjun, chaynulla dyis kachuyjunpa anan taqta. Chay munstruqami chupika intiru karan. Nataq waqtankunapi-shuypaqami intirunpi iskribikasha karan, Dyuspaq mana allin rimaykuna. ⁴ Piru chay munstrupa anan tasha warmiqami, kusa shumaq muradawan chupika piçhukasha mudanata yakakusha karan. Chaynulla manyankunataqa lusichisha karan urukunawan, kusa shumaq rumikunawan, pirlakunawan ima. Nataq makinpi-shuypaqa charikusha karan urumanta rurakasha kupata. Chay kupapiqami untalla karan chay millanaypaq ruraypaqkuna, ukwan ukwan punushankunapaq intrachimaqninchik ima. ⁵ Piru urkunpi-shuypaqami iskribikasha karan uk kusala mana yaçhaypaqla shuti. Chay iskribikashaqami kaynu niyaq:

“Chay Babilonia pwibluqami

---

* **17:2** Ukwan ukwan punuq warmi yupay nirqami intrachi-mançhik Tayta Dyuspi kriyinanllapata mana munar ashwan chay yanqa dyus nishanllapakunapaq yaçhachikunllapa, chaynulla millanaypaq imakunata ruranllapa ima.

tukuy warmikuna ukwan ukwan
 punuqkunapaqa maman.
 Chaynulla Dyuspa kuntran kar
 kay pachapi kusala saqra millanaypaq
 ruraqkunapa maman” nir.

⁶ Chaymantami kwintata qukaray chay
 warmiqa maçhasha karan nir. Chaqa
 payqami maçhasha karan Dyuspa allinla
 kaqninkunapa yawarninwan. Chaqa
 Jesucristupaq yaçhachikuqkunatari wanuchisha
 karan. Chaymi nuqaqa tukuy chaykunata
 rikar, kusalata dispantakaray. ⁷ Piru chay
 angelqa nimiran: “¿Imapaqtaq dispantakanki?
 Nuqami intrachishayki chay warmi manchaypaq
 munstrupa anan tasha chayqa imapaqmi
 chaynuqa, imapaqmi syiti umayjun, dyis
 kachuyjun nirmapis”. ⁸ Chaymi nimiran:
 “Chay munstru manchaypaq uçku rurimanta
 lluqshimuqta rikashaykiqami, unaymanta kaq.
 Piru kananqami manana kannachu. Ashwanmi
 lluqshimuyanqa limpu imanar tukukananpaqna.
 Chaqa chay munstruqa unayqa karanllana.
 Piru kananqa mana kannachu. Ashwanmi
 qashanpis shamuyanqa. Chaynu shamutin
 rikarmi tukuy mana kriyiqkunaqa kusalata
 dispantakanqallapa. Chaqa paykunapa
 shuttingari unaymanta-pacha, Dyuspa librunpi
 mana iskribikashachu karan.

⁹ “Chaymi intrakaqkunaqa intrakayta puytin:
 Chay syiti umankunaqami intrachimanchik,
 syiti sirkakunapa anan tayan chay warmiqa nir.
 Chaynulla chay syiti umanqami intrachimanchik,
 syiti mantakuqkuna nir. ¹⁰ Chaymi chay

syiti mantakuqkunamantaqa, sinkuqa wanur tukukashallapana. Piru paykunamanta ukqami kananlla mantakuyanna. Nataq ukqa manaraq shamuyanraqchu. Piru chay shamurqami, mana unaylatachu mantakunqa. ¹¹ Chay saqra manchaypaq munstru unay kaq chayqa, kananqa manana kannachu. Chayqami intrachimanchik chay uchu mantakuq shamuyanqa chay nir. Piru chay mantakuqpismi, chay wakin syiti chaykunapaqa uknin. Piru payqami tukuy tyimpupaqna tukukanqa.

¹² “Chaynulla chay dyis kachunkunata rikashayki chayqami, intrachimanchik dyis mantakuqkuna kanqa nir. Piru paykunaqami manaraq mantakuq qallarishallapachu. Chaynu manaraq mantakuyarmapismi, chay saqra munstruwanqa pulla, uk uralata kusa mantakuq yupayna mantakunqallapa. ¹³ Chaqa chay dyis mantakuqkunaqami, chayllata yarpunllapa chay saqra manchaypaq munstrutaqa pudirta ima qunanllapapaq. ¹⁴ Chaymi paykunaqa chay Uyshitawan maqanakunqallapa. Piru chay Uyshitaqami binsinqa, Dyus akrashan paypa kaqninkunawan. Chaqa paykunaqari maydiyapis Dyuslapi kunfyakar kawsanllapa. Chaqa Amitunchikqami, tukuypa amunllapa, chaynulla mantakuqkunapapis mantaqnin ima”.

¹⁵ Chaymantami qashan angelqa kaynu nimiranpis: “Chay warmi tayashan yakuta rikashayki chayqami, intrachimanchik achka pwiblukuna, achka runakuna, ukman rimaykunata rimaqkuna, uklaw nasyunkuna ima nir. ¹⁶ Nataq chay munstru chaynulla

chay mantakuq dyis kachukunata rikashayki chayqami, intrachimanchik chay ukwan ukwan punuq warmitaqa çhiqniyanqa nir. Chaynulla chay warmitaqa paylata dijanqa lirilata. Chaynulla kwirpunpa aychantapis mikunqa, ninawan rupachinqa ima nir. ¹⁷ Chaqa Dyusmi dijaran chay mantakuq dyis kachukunaqa, Dyus munashannulla rurananllapapaq. Chaymi chay mantakuq dyis kachukunaqa tukuynin chayllata yarpur tukuy pudirninllapata quran chay munstruta, payna mantaqninllapa kananpaq maydiya Dyus imanun kanqa nishan tyimpu çhamunankaman. ¹⁸ Nataq chay warmita rikashayki chayqami, intrachimanchik chay pwiblu Babiloniapaq. Chaymi ashwan mantakuqninkunamapis tukuylla mantakuqkunata munashannulla mantar ima purichinllapa”.

18

Babilonia pwiblumi limpu rataran

¹ Chaymantaqami, qashan chapakurqa rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Piru chayqami kusala pudirniyun karan. Chaymi chay llipyayninwan pachamapis achkirqaq intiru kidaran. ² Chay angelqami kusala jwirtita kaynu niyaran:

“¡Kananqami chay kusala mana allinta rurachikuq
pwiblu Babiloniaqa limpu chinqashana!
¡Chaymi kananqa chay pwibluqa dyabluku-
napa,
chaynulla chay mana allin ispiritukunapa
wasinpaq tikrakasha!

¡Chaynulla chay millanaypaq pariç kuruku-
napa qushan yupaypaqmi tikrakashallapa!

³ Chaqa chay pwiblumanta kaçkuna kusala mana
allinta rurar kawsashanllaparaykumi,
uklaw pwiblumanta kaçkuna,
chaynulla uklaw nasyunmanta mantakuçku-
napis imanutaq uk warmi ukwan ukwan
punuqmaça

Tayta Dyuspaq kusala saçra mana allinta tukur
maçhasha yupayna kawsan,
chaynumi kawsaranllapa.
Chaymi ashwan chay pwiblupiqça tukuy lu-
garmanta rantikuçkunamapis,
tukuy ima munashanllapata rantikutin,
sunsunu rantitinllapa kusalata qillayniku-
ranllapa”.

⁴ Chaymantami qashan unaq syilumanta kaynu
niçta uyaparay:

“Qamkuna tukuyła nuçapi kriyiqkunaça, chay
pwiblumanta lluçshiyllapa.
Chayna ama paykuna yupayça uchaku-
naykillapapaq.

Chaynuçami manana paykuna yupayça
kastigakanaykillapapaqnachu.

⁵ Chaqa chay runakuna uchakushançami, ima
unaçkaman quturaq yupay kay syiluman-
mapis çhamuyanna.

Chaymi ashwan nuça Dyusnikillapaça
yaçhayani ima mana allinkunata
rurashaykillapamatapis.

⁶ Chay pwiblumanta runakuna imanutaq
wakinkunata qischaran chaynulla
paykunatapis qischançallapa.

Ashwanmi chay qischakushanmantaqa, ishkey chaynuta yupay masta qischakanqallapa.

Chaymi chay ubapa yakunta upyachikuq yupay wakinkunata qischashanmantaqa, ishkey chaynuta yupay kusala jwirtita kamkachir qunqallapa.

⁷ Chaynuqami kusalata qischakanqallapa.

Chaqa paykunamaqa kusana kanchikllapa nir, mana pinqakuqllapalamapischu.

Chaymi ashwan shunqunpi kusalata alabakar niyaqllapa:

‘Kaypiqami uk warmi riyna yupay tayanchikllapa.

Chaymi byuda warmi yupayqa maydiyapis mana qischakashunllapachu’ nir.

⁸ Chayraykumi chaynu niqkunapaqqa kusala saqra qischakay uk diyalapi shamutin wanunqallapa, llakinqallapa, mallaqnanqallapa ima.

Chaynulla ninawan rupar ima qischakanqallapa.

Chaqa tukuy imata puytiq Dyus Amitunchikmi, paykunaqa chaynu kastigakananpaq nishana.

⁹ “Chaynulla chay pwiblu Babilonia ukwan ukwan punuq warmi yupay limpu quntay intiru tikrakatinga kay pachamanta mantakuqkunaqa kusalata llakir, waqanqallapa ima. Chaqa chay mantakuqkunaqami yaçhachikushanllapata kasur yanqa dyus nishanllapakunata adurar ima kawsaqllapa. Chaynulla imata rantikutinllapamapis sunsunulla imatapis

munashanllapata rantir kawsaranllapa.
 10 Piru chay pwibluwan pulla kastigakayta
 manchakurmi mantakuqkunaqa wakaqllapi
 kidar kaynu niyaranllapa:

‘iAkakaw, qammi Babilonia kusala riqsikasha
 pwiblu,

kusala puytiq pwiblu karayki!

Piru imanutaq dasla qammanqa kastiguqa
 çhamun’ nir.

11 “Chaynullami tukuy pachamanta chay
 pwiblupi rantikuqkunapis kusalata chay
 pwiblupaq llakir waqanqallapa. Chaqa mananari
 mayqanpis chay rantikuyashan imanllapakunata
 rantinanpaqqa kanqallapanachu. 12 Chaymi

manana chay urukunata, suqu qillaykunata,
 shumaq rumi pirlakunata, shumaq raçhpakunata,
 seda raçhpakunata, muradawan chupika
 raçhpakunata, tukuy mutkiypaq qirukunata,
 marfilmanta, qirumanta, brunsimanta,
 jyirrumanta, marmulmanta imakuna
 rurakashamatapis rantikunqallapanachu.

13 Chaynulla mananami rantinqallapanachu
 kanilakunata, kusala mutkiypaq insinsyukunata,
 mirrata, mutkiypaqla ulurkunata, ubapa
 yakun binuta, asaytita, shumaq arinakunata,
 trigukunata, animalkunata, uyshakunata,
 kaballukunata, karrukunata. Chaynulla
 mananami rantikunqallapanachu mayqan
 runatapis sirbikunanpaqqa.

14 “Chaymi chay pwiblutaqa, kaynu ninqallapa:
 ‘iMananari chay kusala mishki frutakuna
 qamta kusalata gustashuq chaykunamapis
 kannachu!

¡Chaqa tukuy tyimpupaqmi chinqasha,
tukuy shumaq imayki kaqkunamapis!

¹⁵ Chaqa tukuy imata chay pwiblupi rantikur, kusa imayjun tikrakasha chaykunamapismi Dyusmanta shamusha kaq kastiguta rikar manchakur wakaqllapi kidanqallapa. Chaymi chay pwiblupaq kusalata llakir ima waqanqallapa. ¹⁶ Kaynumi niyanqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qammi uk warmi kusala shumaq raçhpawan mudakusha yupay karayki. Chaynulla kusala shumaq muradawan chupika raçhpawan mudakusha yupaymi karayki.

Chaqa chay raçhpaykikunapismi, manyankunaqa uruwan, kusala shumaq rumi pirlakunawan lusichikasha yupay karan.

¹⁷ ¡Piru chaynu kasha katinmapismi, dasla tukuy imaykikuna kaqkunaqa tukukasha chunlala!’

“Barkukunata mar yakupi purichiqkuna, chaynulla chay mar yakupi trabajar imanta tarikuqkunapismi, chay pwiblumantaqa largu mayllapi kidashallapa, ¹⁸ chay pwiblumanta quntay iqamuqta rikar. Chaymi kaynu nir qayçhakunqallapa: ‘¿Mayqan pwiblunari kay pwiblu yupayqa kanqa?’ nir. ¹⁹ Chaymi umanllapaman allpakunata içhanqallapa kusalata llakir waqar ima. Chaynulla kaynu nirmi qayçhakunqallapapis:

‘¡Akakaw, kusala shumaq pwiblu!

Qampi ima kaqkunawanmi, chay barkuyjunkunaqa kusala imayjunpaq tikrakaranllapa.

¡Piru chaynu kasha katinmapis daslami tukuy imaykikunapis limpu chinqasha!

20 Chayraykumi unaq syilupi kaqkuna, chay pwibluraykumi aligriyayllapa.

Chaynulla qamkuna Dyuspa allinla akrashan kaqkuna, apustulkuna, Dyuspa rimaqninkunapis aligriyayllapa.

Chaqa Dyusqami chay pwibluta kastigarqa, allinta rurasha qamkunapaqqa' ”.

21 Chaymantami uk kusala puytiq ángel uk rumita alsaran. Chay rumiqami kutakunapaq rumi yupay karan. Piru chay rumitaqami mar yaku-man itakurqa, kaynu niran:

“Qam kusala riqsikasha pwiblu Babilonia, kaynumi qampis itakukanki ruri mayman. Chayna mana mayqanpis qashanqa rikashunqallapanachu.

22 Chaynulla manami qashanqa masqa uyapanqallapachu

kallikikunapi arpawan, kinakunawan, trumpitakunawan shumaq takiqkunataqa.

Chaynullami manana kanqallapanachu imapi trabajaqkunamapis.

Manami uyapakanqapischu kutakuqkunamatapis.

23 Chaynulla manami qampiqá uk bilalamapis achkiranqanachu.

Chaynulla manami uyapakanqanachu uk kidamyintu fyistata rurar laqyaqkunamatapis.

Michka chaypi rantikuqkuna tukuy pachakunamanta kusa riqsikasha katin,

qam wasqakur ima tukuyla nasyunkunata
llullachisha katkimapis,
manami masqa imatapis rikanqallapanachu
nir.

- 24 Chaqa chay pwiblupiqami, Dyuspa
rimaqninkunapa yawarninkunata
tarikasha.
Chaynulla Dyuspi kriyiqkunapa yawarninta
tarikasha.
Chaynulla tukuy pachapi wanuchikashaku-
napa yawarninta imami tarikashamapis”.

19

Babilonia ratashanraykumi syilupi kusalata ali- griyanllapa

¹ Chaymantaqami unaq syilumanta kusala
achka runakuna yupay laqyaqta uyaparay. Chay
rimay laqyaqqami kaynu niyaq:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!

Chaqa Taytanchik Dyusqami kusala shumaq kar
washamashanchikllapa. Chaynulla tukuy
tyimpupaq mantakun, kusala puytiq ima.

² Chaqa paymi mayqantapis, karanta rikar
yaçhan imanukun katinllapamapis.

Chaynulla paymi chay ukwan ukwan punuq
warmi yupay pwiblutaqa kastigasha.

Chaqa chay pwiblugaqami, tukuyla runakunata
kusala mana allinkunata rurar uchakuchi-
ran.

Chaymi chay pwiblutaqa chaynu rurasha, Dyuspa
sirbiqninkunata wanuchishanllaparayku
ima”.

³ Chaymantaqa qashan kaynu niranllapa:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!
Chaymi chay pwiblu rupashapa quntayninga,
tukuy tyimpupaq quntayanqalla” nir.

⁴ Nataq chay binti-kwatu (24) rukukuna,
chaynulla chay kwatu kawsaqkunapis, qunqurir
pachakaman pukêhirar Dyusta aduraranllapa.
Chaqa Dyusqami chay mantakuna samanampi
tayaran. Chaymi kaynu niyaqllapa:

“¡Chaynumi kanqa!
¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!” nir.

⁵ Chaymantami chay mantakuna samanamanta
uk rimayta uyaparay kaynu niqta:

“¡Alabayllapa Dyusninchikta,
Payta manchar
sirbir kawsaqkuna,
taksha kaqkuna chaynulla atun kaqu-
namapis!” nir.

Uyshita kasarananpaq fyistata ruranllapa

⁶ Chaymantaqami qashan uyaraypis kusa achka
runakuna laqyaqta yupay. Chay laqyayqami
achka yaku raqrata shamuq yupay karan.
Chaynulla kusala jwirti kunya yupaymi karan.
Chaymi niyaran:

“¡Kusala alabakashami kanqa Amitunchikqa!
Chaqa Amitunchik Dyus tukuy imata rurayta
puytiqqami, mantakuyanna nir.

⁷ Chaymi kusalata aligriyar payta alabar takichiy-
paqllapa.

Chaqa pay kasarananpaq uraqami çhamushana.
Chaymi chay warmin kananpaq kaqqa, kusa-
tana kamakasha.

⁸ Piru chay warmi kasarananpaq kaqtaqami

Tayta Dyusqa mudachisha
kusala shumaq yuraq intiru llipyalla
raçhpawan”.

Chaqa chay yuraq intiru mudananqami intrachi-
manchikllapa, Dyus akrashan kaqkunapa allinla
rurayninkunapaq.

⁹ Chaymantaqami uk angelqa nimiran:
“Kayta iskribiy: ‘Kusa shumaqmi kanqa chay
Uyshita kasarananpaq fyistaman, rinanpaq
kunachikashakunaqa’ nir”. Chaynulla niranpis:
“Kay nishushayqami, Dyusninchik chiqapta
nishankuna” nir.

¹⁰ Chaynu nimatingami, naypanpi qunqurir
aduraq çhurakaray. Piru payqami nimiran: “Jesús
nishankunaqami kusata animachimanchik
paylapaq yaçhachikur paylata aduranallapapaq
nir. Chayraykumi ama nuqata aduramarchu,
ashwan Taytanchik Dyuslata adurayllapa. Chaqa
nuqaqami, qam, chaynulla chay wakinkuna,
Jesús yaçhachikushanta kasuqkuna yupaylla
Dyuspa sirbiqninla kani” nir.

*Juanmi yuraq kaballupa ananpi uk runa taqta
rikashanpaq riman*

¹¹ Chaymantaqami rikaray syilu kiçhakashata.
Chaymi chay syilu kiçhakashamantaqa rikarimuran
uk yuraq kaballu. Nataq chay anan taq-
shuypaqa, shutiq KARANLA chaynulla
CHIQAP KAQLA. Chaqa imatapis karantari
rikar yaçhan. Chaymi ashwan guerrakunata
rurayaq. ¹² Nawinkunaqami, nina ratakuq yupay
llipyarayaq. Nataq umanpi-shuypaqa apayaq
achka kurunakunata. Chaynulla umanpiqa uk

shuti iskribikasha kayaq. Piru chay iskribikasha chaytaqami, payla intrakaq. ¹³ Raçhpanqami yawarwan tullpukasha kayaq. Nataq shutinshuypaqa intrachimanchik TAYTA DYUSPA RIMANAN nir. ¹⁴ Chaynulla paypa ikintaqami, unaq syilumanta suldadukuna riyaqllapa, kusala shumaq yuraq intiru raçhpakunata yakakusha. Piru chay suldadukunaqami tukuyninllapa yuraq kaballupa anan tashalla riyaranllapa. ¹⁵ Nataq chay mantakuqpa shiminmantaqami, yarqamuyaq kusala filuyjun ispada, chaywanna tukuyla nasyunmanta kaqkunata chuqrir binsinanpaq. Chayqami mantakuyanqa jyirru baranwan. Chaynulla chay kusalata puytiq Tayta Dyusqa piñakur chay mana allinta ruraqkunapataqa yawarninmatapis limpu qapinqa imanutaq ubapa yakunta sarur llugshichinllapa chaynu. ¹⁶ Chaqa raçhpanpi, chaynulla çhankanpiqami, kaynu iskribikasha kayaq:

“Tukuy mantakuqkunapa mantaqnin.
Chaynulla Amitunchikqami tukuypa amunllapa”
nir.

¹⁷ Chaymantami rikaray uk ángel rupaypi shaqta. Chaymi chay angelqa, syilupa çhaypinpi tukuy pari q kurukunata kusala jwirtita kaynu niyaq: “¡Shamur tantakayllapa! Chaqa Dyusmi, mikunaykillapapaq uraqa çhamushana nisha. ¹⁸ Chayna qamkunaqa tukuy mantakuqkunapa kwirpunta mikunkillapa. Chaynulla mikunkillapapis suldadukunata, kusa puytiq runakunata, kaballukunata, chaynulla chay kaballukunapa anan taq chaykunata

ima. Chaynullami mikunkillapa tukuyta, sirbikuqkunata, mana sirbikuqkunata, taksha kaqkunata, atun kaqkunamatapis ima” nir.

¹⁹ Chaymantami rikaraypis chay munstruta, chaynulla tukuyta mantakuqkuna suldadunkunawan pulla kaqta. Paykunaqami tantakasha karanllapa maqanakunanllapapaq chay yuraq kaballupa anan tasha chaywan, chaynulla suldadunkunawanpis. ²⁰ Chaymantami chay manchaypaq munstrutaqa, prisuranllapa chay llullakur yaçhachikur puriq chaywan pullata. Chaqa chay llullakur yaçhachikuqqami kusa ukman milagrukunata rurasha karan runakuna rikar chay munstrupina kriyinanllapapaq. Chaynu chay milagrukunata rurarmi, chay llullakur yaçhachikuqqa, ukkunata llullachitin chay munstrupa markanta çhurakur, ashwan chay imagenninmatapis aduraranllapa. Chaymi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikuqtapis, kawsaqlata itakuranllapa chay quçhapi asufriwan nina kusalata ratakuqmanna. ²¹ Nataq chay wakinkunashuyapaqa, chay kaballupa anan tasha chaypa shiminmanta ispada yarqamuq chayllawan wanuchikaranllapa. Chaymi tukuyta pari qurukunaqa tiqlananllapakaman mikuranllapa chay wanushakunapa kwirpunllapakunataqa.

20

Mil añukuna

¹ Chaymantami rikaray uk ángel syilumanta ishkimuqta. Payqami chay manchaypaq uçhku ruripa llabinta charikusha karan. Chaynullami

charikushapis karan uk kusala largu kadinata. ² Chaymi chay angelqa, chay dragon, kusala unay largu kuru, dyablu, Satanastaqa aypar mil añupaqna kadinawan wataran. ³ Chaymantaqami chay manchaypaq uêhku rurimanna itakur kirparan. Chaynu kirparmi chay punkupiqa êhuraran uk siyuta. Chayna chay mil añu pasanankaman ama tukuy nasyunkunata llullachinanpaq. Chaymantaqa chay mil añu pasatingami, chay dragontaqa kaêhanqa ayka tyimpullapaqqa.

⁴ Rikaraypis achka mantakuna samanakunata. Chaypiqami chay kusala allita rikar yaêhaqkuna tayaranllapa. Chaqa paykunaqami unayqa Jesuspi kriyir Tayta Dyus munashannulla rurar kawsayatin kunkanta pitir wanuchisha karanllapa. Piru paykunaqami mana adurashallapachu karan chay munstruta, chaynulla imagenninmatapis. Chaynulla manami dijakashallapachu karan chay munstrupa markanta urkunpi, manaqa makinpi êhurananllapamatapis. Chaymi ashwan rikayatiy paykunaqa kawsamur, Jesuswan pulla mil añuta mantakuq êhurakaranllapa. ⁵ Chaynumi Tayta Dyusqa manaraq mayqantapis kawsachimuyar, chay paypa kaqninkunata puntataqa kawsachimuran. Piru chay wakin wanushakunaqami mana kawsamuranllapachu, chay mil añu pasanankaman. ⁶ Chaymi nishaykillapa: Kusa shumaqmi kanqa chay puntallata kawsamuqkunaqa. Chaqa paykunaqami Dyuspa akrashankunana kanqallapa nir. Chaymi ashwan chay ishkay kutipaq wakinkuna wanuyanllapa chayqa, manana

paykunataqa imanachiytapis puytinganachu. Chaqa paykunaqami Dyuspa, chaynulla Jesucristupa uk kura yaçhachikuqinna kanqa. Chaymi ashwan paykunaqa Jesucristuwan pulla mantakunqallapa, mil añuta.

Dyablumi limpu binsikaran

⁷ Piru chaynu mil año pasashana katinga, chay Satanastaqa kaçhanqallapa chay watarayashanmantaqa. ⁸ Chaymi tukuyla intiruta ringa tukuyla nasyunkunaman kusalata ingañaquq. Chaynulla ashwan ringa ingañaq Gogpi kaqkunata, Magogpi kaqkunata ima. Chaymi chaynuqa kusala achka suldadukunata tantanqa, imanutaq mar yakupa manyanpimaqa aqu quturan chaynuta.

⁹ Chaynu kusala achka runakunata tantarmi kusala largu mayta rir çharanllapa Tayta Dyuspa kusala munashan pwibluman. Chaynu çharmi chay pwiblutaqa limpu riduranllapa mana allinkunata rurananllapapaq. Piru chaykamanqami unaq syilumanta nina ratamur limpu rupachiran paykunataqa. ¹⁰ Chaymanta chay dyablu ingañaakusha chaytaqa, itakukaran chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman. Chaqa chayllamanmi chay munstruta, chaynulla chay llullakur yaçhachikur puriq chaypis itakukasha karanllapa. Chaqa chaypiqami unaqpis tutapis mana agwantaypaqta qischakanqallapa, tukuy tyimpupaqna.

Dyusmi tukuyta rikar yaçharan

¹¹ Chaymi rikaray kusala yuraq mantakuna samanata. Chaynulla rikaraypismi chay samanapi Dyus taqta ima. Chaymantami

paypa naypanmantaqa, pacha chaynulla syilumapis limpu chingaran. Chaymi mana rikaypaqnachu karan maylawpipis. ¹² Chaymantami rikaray chay wanushakuna atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna * Dyuspa naypanpi shaqta. Chaymi rikaraypis librukuna kiçhakaqta. Chaynullami kiçhakaranpis, chay tukuy tyimpupaq kawsanapaq librupis. Chaymi chay wanushakunataqa rikar yaçharanllapa tukuy imakunata rurashanpaq, chay librukunapi iskribikashannulla. ¹³ Chaymi chay mar yakumapis, pay wanuchishankunata qukuran. Chaynullami, chay wanuy chaynulla tukuy wanushakunapa tananpis wanushakunataqa qukuran. Chaymi tukuyta rikar yaçharanllapa, imakunatami kawsayarqa ruraran ima nirmapis. ¹⁴ Chaymantaqami chay wanuyta, chaynulla chay tukuy wanushakunapa tanan kaqtapis, itakuran chay quçhapi nina ratakuqman. Chaymi chay quçhapi nina ratakuq kaqqami, qashan ishkey kutipaqna wanur tukuy tyimpupaq qischakanllapa chay karan. ¹⁵ Chaynulla chaymanmi itakuranllapapis, chay tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq librupi shutinkuna mana iskribikasha kaqkunatapis.

21

Mushuq syiluwan mushuq pacha

¹ Chaymantaqami rikaray mushuq syiluwan mushuq pachata. Chaqa chay punta syiluwan,

---

* **20:12** Atun kaqkuna chaynulla taksha kaqkuna nirqami intrachimanichik kusa riqsikasha chaynulla mana riqsikasha nir.

chay punta pacha, chaynulla mar yakupismi chinqasha kar, manana karannachu. ² Chaymi rikaray chay kusa allinla pwiblu, mushuq Jerusalenta. Chay pwibluqami unaq syilupi, Dyuspa naypanmanta ishkimuyaq. Piru chay pwibluqami kusala shumaq kamakasha karan, imanutaq uk nubyamaqa kasarananpaq kamakan chaynu. ³ Chaymanta chay mantakuna samanamanta uk kusala jwirti rimayta uyaparay. Chaymi chay rimayqa kaynu niyaran: “Dyusqami kananqa runakunawan pullana kawsayan. Chaymi paykunawan katin, runakunaqa Dyuspana kanqallapa. Chaynulla Dyusqami pay paylla pullanllapa kar Dyusninna kanqa. ⁴ Chaymi mayqanpis waqaqkunaqa mana waqanqallapanachu. Chaynulla manami llakinqallapa, wanunqallapa, nanachikunqallapalamapischu. Chaqa tukuy chay qischakaykunaqami kananqa tukukashana” nir.

⁵ Nataq chay mantakuna samanapi taqqami, kaynu niran: “Nuqaqami tukuyta qashan mushuqpaq tikrashaq”. Chaynullami niranpis: “¡Kayta iskribiy! Chaqa tukuy kaykunaqami karanla, chaynulla chiqap rimaykuna katin kunfyakaypaq” nir.

⁶ Chaymantami nimiran: “Tukuy imata ruranaypaq karan chaytaqami rurashana kani. Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla chay tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynullami chay Qallariq chay, chaynulla chay Tukukanan chay kani. Chayraykumi nuqaqa mayqan yakunaqtaqa,

chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq yaku nasimuqta upyachishaq, mana michkata pagramatinmapischu dibaldila. ⁷ Chaymi nishaykillapa: Mayqanpis shachinakur binsikuq chaytaqami, tukuy kaykunata irinsyanta yupay qushaq. Chaymi nuqaqa Dyusninna katiy, paykunaqa wamraykunana kanqallapa. ⁸ Piru chay nuqamanta pinqakuqkunata, mana kriyiqkunata, kusa millanaypaq ruraqkunata, wanuchikuqkunata, mana intrakaqkunata, ukwan ukwan punuqkunata, wasqakuqkunata, runakuna rurashan yanqa dyuskunata aduraqkunata, llullakuqkunata imaqa, chay quçhapi asufriwan nina ratakuqman itakukanqa. Chaqa chayqari ishkay kutipaqa wanur qischakananllapapaq lugar” nir.

Mushuq Jerusalén

⁹ Chaymantami chay syiti angelkuna kupankunata charikusha karan chaymanta uk shamuran. Chay payqami kupanpi charikusha karan, syiti qischakaykuna kananpaq karan chaykunata. Chaymi nimiran: “¡Shamuy! Chaqa nuqami rikachishayki chay nubya, Uyshitapa warmin kaqtaqa” nir. ¹⁰ Chaymantami Ispirituqa rikapakuchimayatin, chay angelqa apamaran uk kusala atun sirkaman. Chaymantami rikachimaran chay kusala shumaq allinla pwiblu Jerusalentaqa. Chaymi chay pwibluqa, Dyuspa naypan unaq syilumanta ishkimuyaran. ¹¹ Piru chay pwibluqami kusala shumaqta llipyarayaran, Dyuspa llipyayninwan. Chaymi chay llipyayninqa uk kusala çhaniyjun rumi

jaspipa llipyaynin yupay karan. Chaqa kusala chuyitari karan uk kristal yupay. ¹² Chay pwiblupa ridurninpiqa, atun pata rurakasha karan. Piru dusi punkuyjunmi karan. Tukuy punkukunapimi, uk ángel karan. Chaynulla chay punkukunapiqa, chay Israel pwiblupa dusi ayllukunapa shutinkuna iskribikasha karan. ¹³ Chaymi kimsa punkuqa, estilawman karan. Chaynulla kimsaqa, nortilawman karan. Kimsaqa surlawman karan. Nataq kimsaqa, oestilawman karan. ¹⁴ Chay pwiblupa ridurninpi patapa simintunpiqami, karan dusi atunlla rumikuna. Chaymi chay rumikunapiqa, chay Uyshitapa dusi apustulninkunapa shutin karan.

¹⁵ Chay ángel nuqawan parlayaq chayqami, urumanta rurakasha barata charikusha karan, chaywan chay pwiblupa punkunta, patankunata midinanpaq. ¹⁶ Chay pwiblupami kwadradu kar, largun, anchun chaynulla altunmapis chaylla karan. Chaymi chay angelqa chay pwibluta baranwan miditinga, kaynu karan: Largun, anchun chaynulla altunmapismi midiyaq dus mil dusyintus (2,200) kilumitruta. ¹⁷ Chaymantami midiran chay pwiblupa patanta. Chaymi imanutaq kanan midikunllapa chaynu miditinga midiyaq, sisintay-sinku (65) mitruta. Chaqa imanutaq kanankuna midikunllapa, chaynumi angelpis midiran.

¹⁸ Piru chay pwiblupa atun patanqami chay llipyala jaspi rumillawan rurakasha karan. Nataq chay pwiblu-shuyupaqami, rurakasha karan kusala mas shumaq urukunallawan. Chaymi kusala chuyitata llipyarayanan uk kristal yupay.

¹⁹ Chay patapa simintunpiqami, kusala shumaq rumisitukuna çhurakasha karan. Kaykunami karanllapa: Puntapiqami jaspi ninllapa chay karan. Ishkay kaqpiqa karan safiru. Chay kimsa kaqpiqa, agata karan. Kwatru kaqqami, ismiralda karan. ²⁰ Sinku kaq chayqami, únisi karan. Saysi kaq chayqami, kurnalina karan. Syiti kaq chayqami, krisulitu karan. Uchu kaq chayqami, birilu karan. Nwibi kaq chayqami tupasyu karan. Dyis kaq chayqami krisuprasa karan. Unsi kaq chayqami, jasintu karan. Nataq chay dusi kaqqami, amatista karan. ²¹ Chaynullami chay punkunkunaqa kusala qishpi intiru pirlawan kada punku rurakasha karan. Nataq chay pwiblupa atun kallin-shuypaqami, kusala mas shumaq urumanta rurakasha karan. Chaymi kusa qishpi intiru karan, uk kristal yupaylla.

²² Piru chay mushuq Jerusalén pwiblupiqami, Dyusta adurananllapa ima wasilamatapis mana rikaraychu. Chaqa chay pwiblupiqami, kusalata puytiq Amitunchik Dyus, chaynulla chay Uyshita, Dyusta adurana wasiqa. ²³ Chaynu katinmi chay pwiblupiqqa achkirachikunanpaqqa, mana ministinchu rupayta kar, killata karmapis. Chaqa Dyusmi llipyayninwan achkirachikun. Chaymi ashwan chay lampara yupay achkirachikuqmaqa, chay Uyshitaqa paylla karan. ²⁴ Chaynu katinmi, tukuyta nasyonmanta kaqkunamapis chay pwiblumanta achkirachikuqwana purinqallapa. Chaymi ashwan tukuyta pachamanta kaq mantakuqkunamapis kusala çhanyijun imanllapakunata apamurna aduranqallapa Tayta Dyustaqa.

²⁵ Chaqa chay pwiblupa punkunkunaqami, unaq kar tuta karmapis, mana kirpakanqachu. Chaymi chaypiqa mana yaçhanqallapachu imanumi tutapan nirllapamapis. ²⁶ Chaymi ashwan tukuyta nasyunkunamanta kusala mas shumaq imankunata aparna, kay pwiblugaami kusala shumaq nirna alabanqallapa. ²⁷ Piru chay kusala shumaq pwiblumanqa manami tukuy ima mana allin kaqqa yaykunqachu. Chaynulla chay pwiblupiqami chay millanaypaqta ruraqkuna, chay llullakuqkunaqa mana kanqallapachu. Ashwanmi chaymanqa yaykunqallapa chay Uyshitapa librun tukuy tyimpupaq kawsanapaq chaypi shutinllapa iskribikasha kaqkunala.

22

¹ Chaymantami chay angelqa rikachimaran uk riyu yakuyjun, kristal yupay kusala chuyita llipyaraqta. Chaymi chay yakituqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakitu karan. Chay riyugami yarqamuyaran Dyusninchikpa, chaynulla chay Uyshitapa mantakunan samanantamanta. ² Chaynu yarqamurmi pwiblupa atun kallinpa çhaypinta riyaran. Nataq chay riyupa kada manyanpiqami, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qiru winayaran. Chayqami kada misis puquq. Chaymi añupaqqa, dusi kuti puquq. Nataq raprankuna-shuypaqami, sirbiq tukuyta pwiblumanta qishaqkuna rimidyakur alliyananllapapaq.

³ Chaynu katinmi chay lugarpiga, manana ima mana allin kaqkunaqa kanqanachu. Chaymi ashwan Dyuspa, chaynulla chay Uyshitapa mantakuna saman lugarqa,

chay pwiblpupina kanqa. Chaymi payta sirbiqkunaqa, chaypina aduranqallapa ima. ⁴ Chayraykumi ashwan Dyuswan qaqlapurana rikanakunqallapa. Chaynulla Dyuspa shutintanami urkunkunapi çhurakunqallapa. ⁵ Chaymi chay lugarpiqa mana yaçhanqallapachu, imanumi tutapan nirmapis. Chaynulla chaypi taqkunaqami, mana ministinqallapanachu imanum achkirachikuqta, rupaymatapis. Chaqa Amitunchik Dyusmi paykunataqa achkirachinqa. Chaynulla paykunanami tukuy tyimpupaqna mantakunqallapa.

Jesucristo shamunan tyimpuqami shipchamunna

⁶ Chaymantami chay angelqa, kaynu nimiranpis: “Kay rimaykunaqami chiqap. Chaymi chay rimaykunapiqa kunfyakaymatapis puytinchik. Chaymi Amitunchikllapa Dyus rimaqninkunata willaqmi, angelninta kaçhamusha, paypi kriyiqkunata intrachinanpaq ima pasananpaq karan chayqami shipchamunna” nir.

⁷ “¡Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa! ¡Shamuninami! ¡Kusa shumaqmi kanqa kay librupi Dyuspaq nishankunata kasuqkunaqa!” nir.

⁸ Nuqa Juanmi rikaray, uyaray kaykunata. Chaymantami chaynu rikar, uyarnaqa, chay angelpa naypanlapi qunquriray payta aduranaypaq. Chaqa pay-ari rikachimaran chaykunataqa. ⁹ Piru chaynu aduranaypaq qunquritiyqami, payqa kaynu nimiran: “Ama chayta ruraychu. Chaqa nuqapismi Dyusta sirbini, imanutaq qam, chaynulla Dyuspaq rimaq

masikikunawan, kay librupi iskribikashakunata kasuqkunawan sirbinki chaynulla. ¡Ashwanmi Dyuslata aduray!” nir.

¹⁰ Chaynullami nimiranpis: “Amami pakaplla yupayqa çhurakunkichu, Dyuspaq kay librupi iskribikashakunataqa. Chaqa chay tyimpu nishan kumplikananpaq chayqami, shipchamunna. ¹¹ Chaymi mayqanpis chay mana allin kaqkunata ruraqkunataqa dijay ruranqallapa. Chaynulla chay mayqanpis kusa pinqaypaq imakunata ruraqkunatapis, dijay ruraskinqallapa. Piru chay mayqan allin kaqkunata ruraqkunaqa, allinkunalata ruraskinqallapa. Chaynulla, Dyuspa allin kaqninkunaqa, Dyus munashannula kawsanqallapa” nir.

¹² “Chaqa mananami maychu shamunaypaqqa. Chaynu shamurmi tukuyta allita rikar yaçhar, imata rurashannulla ima imanü kananpaqpis nishaq. ¹³ Chaqa nuqami chay punta litra Alfa ninllapa chay, chaynulla tukukanan litra Omega ninllapa chay kani. Chaynulla nuqami Punta Kaq chay, Tukukanan Kaq chay kani. Chaymi nuqa Qallariq chay, chaynulla Tukukanan chay kani” nir.

¹⁴ Chaqa ninmi: “Kusa shumaqmi kanqa mayqanpis raçhpanta paqaq yupay, tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirupa puquyninta mikuqkunaga. Chaynulla kusa shumaqmi kanqa, mayqanpis chay kusa shumaq pwibluman punkukunata yaykuq chaykunaqa nir. ¹⁵ Piru chay allqu yupay kusala millanaypaq mana allinta ruraqkuna, wasqakuqkuna, ukwan

ukwan punuqkuna, wanuchikuqkuna, chay yanqa dyus nishanllapakunata aduraqkuna, llullakuqkuna imaqa, chay kusa shumaq pwibluman mana yaykurchu, ashwan waqtapina kidanqallapa”.

¹⁶ “Chaqa nuqa Jesusmi, angelniyta kaçhamusha kani, tukuy kriyiqkunata kayta willananpaq. Nuqami uk qiruta kuchutinllapa qawan, chay yupay Davidpa ayllunllamanta kani. Chaynulla nuqami achkiyaypi uk atun qullar llipyaran chay yupay kani” nir.

¹⁷ Chaymi Santu Ispiritu, chaynulla Jesucristupi kriyiqkuna paypa warmin yupay chaykunaqami kaynu ninllapa: “¡Shamuyllapa!” Mayqanpis uyakuqqa nin: “¡Shamuy!” Mayqanpis kusata yakunaqqa, munarqa shamur upyanqa tukuy tyimpupaq kawsachikuq yakuta, mana imalamatapis pagrakurchu dibaldila nir.

¹⁸ Chayraykumi mayqantapis kay librupi, Dyuspaq nishanta uyakuqtaqa, kaytami nishaq: Mayqanpis kay librupi nishanmanta achkachaqtaqa, Dyusmi paytapis mas qischakananpaq ninqa kay iskribikashapi nishannulla.

¹⁹ Chaynulla mayqanpis kay librupi, Dyuspaq nishankunamanta imalata ashuchiqtapaq, Dyusmi kitanqa chay tukuy tyimpupaq kawsachikuq qirumanta mikunanpaq karan chayta. Chaynulla chay kusa shumaq allin pwiblupi imanukawsananpaq nishanmantaqami, Dyusqa ashuchinqa kay iskribikashapi nishannulla.

²⁰ Chaymi tukuy kaykunata nimaqninchikllapaqa, kaynu nin: “Chiqaptami, manana maychu

shamunaypaqqa”.

¡Chaynumi kanqa! ¡Shamuy-ari Amituy Jesús!

²¹ Chaymi nishaykillapa: Amitunchik Jesu-
cristumi tukuy qamkunata kusata yanapar ima,
kusala shumaqta kawsachishunqallapa nir.

Chaynumi kanqa.

Mushuq Testamento
New Testament in Quechua, Lambayeque
(PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 30 Dec 2021

05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a